**********MIXED ADC 606
S54 P2 GRATIS
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
SERIALS DIVISION
WASHINGTON DC 20540-4830
###

DRAUGAS

PERIODICALS
December 07, 2004
Vol. XCV

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

95-IEJI METAI

ANTRADIENIS - TUESDAY, GRUODŽIO - DECEMBER 07, 2004

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 12-06-04

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

95th ANNIVERSARY

Nr. 235
Kaina 75 c.

Šiame numeryje:

Bičiulystė

Sveikatos klausimais. *2 psl.*

Maskva vis nerimsta. Nuo Tilžės iki Potsdamo sandėrio. *3 psl.*

Kun. K. Trimakas Šiaulių universitete. Eucharistijos metai. *4 psl.*

„Draugo lietuviukai". *5 psl.*

Negresia pavojus Vilniaus senamiesčiui. Namas pats save valo. *6 psl.*

„Lietuvos Našlaičių globos" komitetas. *7 psl.*

Lietuvos kariuomenės 86–osioms metinėms. *8 psl.*

Sportas

* **Vilniaus „Siemens" arenoje vykusių Tarptautinės sportinių** šokių federacijos (IDSF) varžybų „Lithuanian Open 2004" nugalėtojais klasikinių šokių konkurse tapo planetos vicečempionai Donatas Vėželis ir Lina Chatkevičiūtė. Antroji vieta atiteko Lenkijos porai — Andrzej Sadecki bei Karina Nawrot, treti liko latviai Edgars Gasjuns ir Jelena Samuilova. Lotynų Amerikos varžybose nugalėjo Andrius Kandelis ir Eglė Visockaitė.

* **24 metų 204 cm ūgio Donatas Zavackas savaitgalį debiutavo** antrosios pagal pajėgumą Prancūzijos Pro-B lygos čempionate. Debiuto rungtynėse lietuvis pelnė 17 taškų, o jo „BC Besancon" komanda svečiuose 94:70 sutriuškino Charleville „Etoile" komandą.

* **Aštuoniolika žaidėjų iš penkių šalių dalyvauja Rusijoje vykstančiose** Europos moterų paprastųjų šaškių čempionate. Lietuvai atstovauja tokių varžybų debiutantė Simona Kulakauskaitė, kuri po trijų ratų turi 4 taškus iš 6 galimų.

Naujausios žinios

* **Kijeve prie apskritojo stalo vėl susėdo tarptautiniai** derybininkai ir Ukrainos konflikto dalyviai.

* **Lietuvoje pradėti rengti karo** policininkai-instruktoriai.

* **Lietuva išliks aktyvi Gruzijos rėmėja,** Sofijoje teigia Užsienio reikalų ministras.

Valiutų santykis

1 USD — 2.572 LT

1 EUR — 3.452 LT

Gali būti mezgamas R. Pakso pasekėjų voratinklis

Vilnius, gruodžio 6 d. (BNS) — Žurnalas „Ekstra" teigia turįs dokumento projekto, kuris vadinasi „Lietuvos lygos struktūra", kopiją, kurioje aptariamas nušalinto nuo prezidento pareigų Rolando Pakso rėmėjų organizacijų tinklo kūrimas.

Anot „Ekstros", kuriamas tinklas iš esmės dubliuoja valstybės institucijų sandarą.

„Čia ir Didysis bei Mažasis Seimai, Centrinis štabas bei šakiniai jo padaliniai (Piliečių sąmonės, Valstybės valdymo, Geopolitinių, Ekonominių bei Socialinių problemų centrai) bei nemažai smulkesnių struktūrinių vienetų", pirmadienį rašo žurnalas.

Publikacijoje pastebima, kad tai nėra vienintelė organizacija, primenanti R. Pakso laikų Prezidentūros bandytas steigti kraštiečių tarybas, kurių pagrindinis uždavinys turėjo būti „teisingos" informacijos teikimas atkirstam nuo šalies politinio gyvenimo prezidentui.

„Įvairiuose miestuose buvo įsteigtos bent kelios panašaus pobūdžio organizacijos — Lietuvos pilietinė bendruomenė, Visuomenės sambūris 'Lietuvos atgimimas', Lietuvos asmenų įgaliotųjų atstovų draugija, Vilniaus krašto piliečių judėjimas — kurias vienijantis tikslas yra įvesti Tiesos ir Įstatymo diktatūrą", rašo „Ekstra".

Žurnalas atkreipia dėmesį, kad visas minėtas struktūras siejantis bruožas yra jų vadovai ir asmeniniai bei visuomeniniai jų ryšiai.

„Dažniausiai tik specialiosioms tarnyboms žinomi veikėjai — Ž. Simanaitis, A. Makštutis, K. Kavaliauskas, A. Kasperavičius, A. Butkevičius — priklauso visoms šioms organizacijoms. Keičiasi tik jų einamos pareigos.

Dalis šių veikėjų priklauso ir Seimo nario Juliaus Veselkos vadovaujamai Lietuvos liaudies sąjungai 'Už teisingą Lietuvą', kuri yra Rolando Pakso koalicijos 'Už tvarką ir teisingumą' sudedamoji dalis. Šios užkonservuotos ir pakankamai uždaros struktūros kol kas nevykdo jokios pastebimesnės veiklos, tačiau **Nukelta į 7 psl.**

Prezidentas laukia patikslinto ministrų sąrašo

Vilnius, gruodžio 6 d. (BNS) — Susitikęs su visais 13 kandidatų į ministrus, prezidentas Valdas Adamkus lauks iš Vyriausybę formuojančio kandidato į premjerus Algirdo Brazausko patikslinto ministrų sąrašo.

Tai sakė prezidento patarėjas vidaus politikos klausimais Darius Gudelis.

„Kadangi koalicijos partneriai svarsto galimybę pakeisti kandidatų į ministrus sudėtį, tai prezidentas tuo atveju laukia ministro pirmininko su patikslintu kandidatų sąrašu", teigė D. Gudelis.

V. Adamkus nepatenkintas dviem kandidatais į ministrus — Darbo partijos atstovu Viktoru Muntianu, kuris pretenduoja tapti vidaus reikalų ministru, ir socialdemokratu Rimantu Vaitkumi, kuriam numatytas švietimo ir mokslo ministro postas.

Kaip žurnalistams, kartu su prezidentu lėktuvu skrendantiems į Kijevą, teigė šalies vadovo atstovė spaudai Rita Grumadaitė, savo poziciją dėl ministrų kabineto V. Adamkus pasakys per artimiausias dienas, o valdančiosios koalicijos partijų vadovams prezidento pozicija yra žinoma.

Tuo tarpu pats A. Brazauskas teigia, kad nėra nusiteikęs keisti ministrus, tačiau dar žada kalbėtis su prezidentu.

Socialdemokratų vadovas pripažino, kad esama įvairių variantų.

A. Brazauskas tiki, kad ministrų kabinetas bus patvirtintas iki ketvirtadienio, kada yra numatytas Vyriausybės programos teikimas Seime.

Bijodama, kad prezidentas neskirs kai kurių asmenų ministrais, valdančioji dauguma pradėjo kalbėti apie daugiausiai prieštaringų kalbų keliančių asmenų pakeitimą kitais.

Pirmadienį prieš pietus Naujosios sąjungos (NS, socialliberalų) pirmininko pavaduotojas Artūras Skardžius žurnalistams pareiškė, jog koalicija yra pasirengusi pakeisti kandidatus, jeigu prezidentas nedelsdamas ir aiškiai įvardys svarias priežastis, kodėl jie negali užimti ministrų postų.

„Jei prezidento įvardytos priežastys bus svarios, pačios partijos, žinoma, į tai atsižvelgs. Jos ras tinkamų ministrų, galinčių pakeisti netinkamas kandidatūras", sakė A. Skardžius.

Valdininkai ir romai sės derėtis

Vilnius, gruodžio 6 d. (BNS) — Seimo kontrolierė, sustabdžiusi Vilniaus valdžios pradėtą nelegalių statinių čigonų tabore griovimą, pirmadienį prie derybų stalo sodina sostinės pakraštyje esančio taboro gyventojų atstovus bei savivaldybės valdininkus.

Deryboms Seimo kontrolierė Rimantė Šalaševičiūtė paprašė savivaldybės atstovų pateikti visus dokumentus, kuriais remiantis buvo pradėti griauti pastatai romų tabore.

„Jei viskas buvo atliekama laikantis įstatymų, tai romų bendruomenei teks sutikti, kad jų pretenzijos nepagrįstos. Tačiau jei yra pažeidimų, kuriuos aš jau dabar matau iš man pateiktų dokumentų, bandysime problemą spręsti derybų keliu", kontrolierių įstaigos pranešime spaudai cituojama R. Šalaševičiūtė.

Pasak jos, visus tabore esančius pastatus galima vadinti savavališkais, nes ten žemė nėra niekaip įteisinta. R. Šalaševičiūtės teigimu, pernai Vilniaus savivaldybė savo komitetuose jau svarstė galimybes parengti šios teritorijos detaluįį planą, prašant Vyriausybės žemės sklypo panaudai, tačiau reikalai taip ir nepajudėjo.

„Privalome elgtis civilizuotai, nes čia gyvenantys romai yra mūsų valstybės piliečiai. Šiuos laikinus pastatus jų bendruomenė **Nukelta į 7 psl.**

Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikose penktadienį atlikta pirmoji Lietuvoje negiminingo donoro kaulų čiulpų persodinimo operacija. Ūminiu kraujo vėžiu sergančiam 29 metų pacientui iš Kauno pagelbėjo dvidešimtmetis donoras iš Lenkijos. **Iš kairės:** Hematologijos, onkologijos ir transfuziologijos centro direktorius L. Griškevičius, onkohematologinių ligonių bendrijos „Kraujas" pirmininkė J. Dvareckienė ir aktorius D. Mertinas, pats neseniai išgirdęs liūdną diagnozę.

Mykolo Ambrazo (ELTA) nuotr.

Įžymiems žmonėms — nemalonumai dėl automobilių

Vilnius, gruodžio 6 d. (BNS) — Nuo prezidento pareigų pašalintas Rolandas Paksas ir Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas sekmadienį turėjo nemalonumų dėl automobilių.

Pasak dienraščio „Lietuvos rytas", tarnybinis Seimo pirmininko automobilis BMW kelyje prie Vilniaus savaitgalį partrenkė ir sužalojo žmogų. Šios avarijos metu A. Paulausko mašinoje nebuvo. 22 metų vilniečiui sumušta galva, sulaužyta koja. Pirminiais duomenimis, BMW vairuotojas nekaltas dėl šios eismo nelaimės.

R. Pakso visureigis „Land Rover" buvo apiplėštas sekmadienį.

Kol nušalintas prezidentas meldėsi Šv. Kryžiaus bažnyčioje, kažkas išdaužė jo visureigio „Land Rover" stiklą ir pavogė magnetolą.

Smuko pasitikėjimas Vyriausybės vadovu

Vilnius, gruodžio 6 d. (ELTA) — Rinkos analizės ir tyrimų grupės RAIT atliktos apklausos duomenimis, Lietuvos socialdemokratų partijos vadovas, premjeras Algirdas Brazauskas nukrito į ketvirtąją populiarumo lentelės vietą. Spalį trečiojoje vietoje buvusį Vyriausybės vadovą lapkritį iš šios pozicijos išstūmė socialinės apsaugos ir darbo ministrė Vilija Blinkevičiūtė. Ja pasitikėjimas šoktelėjo, o pasitikėjimas Brazausku smuko beveik 7 proc.

Palankiausiai Lietuvos gyventojai vertina prezidentą Valdą Adamkų. Pasitikėjimas valstybės vadovu lapkritį šiek tiek išaugo (spalį buvo 72.2 proc., lapkritį — 72.5 proc.).

Antrojoje vietoje liko Darbo partijos vadovas Viktoras Uspaskichas, nors spalį jam palankumą rodė 1.7 proc. daugiau apklausos dalyvių nei lapkritį.

Išaugo pasitikėjimas į Liberalų ir centro sąjungą praėjusią savaitę įstojusiu Petru Auštrevičiumi — juo pasitiki 55.6 proc. apklaustųjų, o tai 4 proc. punkto daugiau nei spalį.

Kandidate į žemės ūkio ministres, „valstiečių" vadove Kazimira Prunskiene pasitiki 54.1 proc., Seimo pirmininku Artūru Paulausku — 53.6 proc. apklaustųjų.

Smarkiai — net 6 proc. punkto — šoktelėjo pasitikėjimas kandidatu į užsienio reikalų ministrus socialliberalu Antanu Valioniu.

Seimo pirmininko pavaduotoju Česlovu Juršėnu pasitiki 50.6 proc. apklaustųjų, nušalintą prezidentą R. Paksą palankiai vertina 42.9 proc.

G. Kirkilas žada tęsti kariuomenės reformą

Vilnius, gruodžio 6 d. (ELTA) — Kandidatas į krašto apsaugos ministro postą, socialdemokratas Gediminas Kirkilas pažadėjo prezidentui Valdui Adamkui ir toliau reformuoti Lietuvos kariuomenę, kad būtų didinamas jos profesionalumas.

Kaip žurnalistams pirmadienį po susitikimo su prezidentu sakė G. Kirkilas, pokalbio su šalies vadovu centre buvo prieš kelerius metus pradėta krašto apsaugos reforma.

„Informavau prezidentą, kad Vyriausybės programos projekte, kurį dar tik ketinama pristatyti Seime, numatoma tai daryti", sakė G. Kirkilas.

Anot jo, prezidentas taip pat domėjosi, ar pavyks išsaugoti politinių partijų susitarimą, kuris galioja ketveriems metams, dėl 2 proc. bendrojo vidaus produkto skyrimo krašto apsaugai.

Šiemet kovą parlamentinės partijos 2005-2008 m. pratęsė iki šiol galiojusį susitarimą dėl gynybos finansavimo, pagal kurį iš anksto suplanuotos išlaidos gynybai turi sudaryti ne mažiau kaip 2 proc. BVP, be to, partijos įsipareigojo „palaipsniui mažinti krašto apsaugos

Prezidentas Valdas Adamkus ir kandidatas į ministrus Gediminas Kirkilas.

Tomo Černiševo (ELTA) nuotr.

išlaidų dalį, skiriamą kitoms institucijoms". Šiuo metu dalis krašto apsaugos lėšų skiriama tiesiogiai su gynyba nesusijusioms sritims — pasienio apsaugai, vidaus tarnybos pulkams.

G. Kirkilas teigė įsipareigojęs prezidentui, kad ir po ketverių metų būtų pratęstas susitarimas dėl deramo krašto apsaugos finansavimo.

Praėjusios kadencijos Seime Užsienio reikalų komitetui vadovavęs G. Kirkilas tikina, kad yra tinkamas būti krašto apsaugos ministru.

G. Kirkilas teigia, kad tapęs ministru neketina atsisakyti nei Seimo nario mandato, nei sustabdyti narystės socialdemokratų partijoje.

Konservatoriai ragina prezidentą nepasiduoti spaudimui

Vilnius, gruodžio 6 d. (BNS) — Opozicinės dešiniosios Tėvynės sąjungos vadovas Andrius Kubilius pirmadienį paragino prezidentą Valdą Adamkų nepasiduoti valdančiosios daugumos spaudimui dėl ministrų kabineto patvirtinimo.

„Spaudimas, kurį koalicija daro prezidentui, yra nekonstitucinis, nes Seimo dauguma bando atimti iš prezidento jo konstitucinę teisę: tvirtinti arba ne premjero pateiktas ministrų kandidatūras", pirmadienį Seime surengtoje spaudos konferencijoje pareiškė parlamentaras A. Kubilius.

Konservatorių vadovas pažymėjo, jog patvirtindamas abejotinus ministrus, prezidentas pats prisiims „gana didelę dalį atsakomybės už tokių ministrų veiklą", todėl jis turi teisę abejoti dėl pateiktų kandidatūrų.

„Premjero gąsdinimai, kad prezidentas savo principinga pozicija sukels valstybėje krizę, yra niekuo nepagrįsti. Krizę savo reikaluose gali sukelti pati koalicija, jeigu nesugebės įvertinti prezidento reikalavimų", teigia A. Kubilius.

Prezidentui suabejojus dėl kai kurių kandidatų į ministrus, Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas pareiškė, jog valstybės vadovas turėtų patvirtinti po ilgų derybų sudarytą ministrų kabinetą, nes kitaip gali kilti politinė krizė.

V. Adamkus šią savaitę tęsia susitikimus su kandidatais į ministrus.

Ignalinoje rasti KGB aukos palaikai

Vilnius, gruodžio 6 d. (BNS) — Ignalinoje, kieme, esančiame prie buvusio NKVD (Vidaus reikalų liaudies komisariato) būstinės pastato, kasant tranšėją, rasti žmogaus palaikai. Manoma, kad tai galėtų būti KGB aukos kaulai, pranešė Kultūros vertybių apsaugos departamentas prie Kultūros ministerijos.

Šiuo metu darbai sustabdyti, o palaikai perduoti Ignalinos miesto prokuratūrai ištirti.

Anot Kultūros vertybių apsaugos departamento Utenos teritorinio padalinio viršininko Romualdo Mikulėno, tikėtina, kad šioje vietoje galėtų būti ir daugiau KGB aukų palaikų. Artimiausiu metu numatyta ištirti visą kiemo aikštelę.

Šeštadienį Nacionalinėje filharmonijoje skambino Paryžiuje gyvenanti pianistė Mūza Rubackytė (k). Lietuvos nacionaliniam simfoniniam orkestrui dirigavo šveicarų dirigentas Stefan Lano.

Michailo Raškovskio (ELTA) nuotr.

SVEIKATOS KLAUSIMAIS

STRATEGIJA STRESUI ĮVEIKTI

MAŽINK ITAMPĄ IR STRESĄ SIMETRINIAIS JUDESIAIS IR ORIENTYRINĖMIS MINTIMIS

PROF. JUSTINAS PIKŪNAS

Pastoviai didėjančios rizikos visuomenėje streso priežasčių yra žymiai daugiau negu šimtmečiu anksčiau. Vyksta gausūs ekonominiai ir politiniai pasikeitimai, su tuo didėja susiję reikalavimai. Konfliktuojantys tarpgrupiniai ir tarpasmeniniai ryšiai, gausiai irstančios šeimos, plačios apimties korupcija ir mafiozinės grupuotės kuria įtampą ir kelia baimę bei emocinį jaudulį. Tokią padėtį Lietuvoje komplikuoja bulvarinė spauda, alkoholio piktnaudojimas, tabakas, narkotikai, pornografija ir vis didėjantis sunkių nusikaltimų srautas. Prasideda plačios apimties baimė prarasti turimą darbą bei sukauptus išteklius. Jaunąjai kartai paniką kelia plataus masto savirealizacijos galimybių stygius tiek darbo, tiek verslo ir profesijos, juo labiau meno ir kūrybos srityse. Visa tai daugina stresorių antplūdį, kuris gali sukelti organizmą niokojančią hormonų audrą.

Streso atvejams gausėjant, auga ir strategijų skaičius kovoti su šiuo devyngalviu slibinu. Šalia tradicinių metodų — maldos, meditacijos, masažo, raumenų atpalaidavimo — išvystyta daug naujų ir papildomų būdų žeminti emocinę įtampą ir harmonizuoti organizmo funkcijų veikimą. Jau trys dešimtmečiai, kai turime Bensono atpalaidavimo atsaką, grįžtamojo biologinio ryšio aparatūrą, autogeninę ir pan. terapijas. (1, 2, 4, 5). Gerėja garso „relaksatoriai", atsirado stresometras ir kita aparatūra.

Aprašysime viso kūno ir psichikos atpalaidavimo techniką, kuri siejasi su E. Jacobson, H. Benson ir J. Sutlecliffe atsipalaidavimo pratybomis, bet čia turime autoriaus parinktus judesius, kurie, jo patirtimi, yra labai reikšmingi tiek visiškam atsipalaidavimui pasiekti, tiek ir kūno lankstumui didinti. Taip pat jie parengia asmenį savihipnozei bei elgesio modifikacijai. Jaučiant įtampą ar stresą, tai veiksminga priemonė juos pašalinti ir atrasti mąstymo bei veikimo laisvę.

Prisimintina, kad žmogus turi apie 204 kaulus ir kaulelius, ir apie 600 raumenų, iš kurių apie 430 jis gali savo valia visiškai arba iš dalies kontroliuoti. Lieka apie 170 normaliai nevaldomų raumenų. Šiuo sudėtingu pratimu galima paveikti ANS ir veiksmingai keisti viso organizmo veikimą — modifikuoti daugumo organų ir raumenų veikimą. Su moksliniu pagrindu galima tvirtinti, kad žmogus yra tiek jaunas, kiek jo kūno sąnariai ir raumenys yra lankstūs, kiek jie priklauso nuo jos ar jo valios.

Atsipalaidavimo pratimas

Kad fiziškaii ir emociškai atsipalaiduotume, turime norėti pašalinti įtampą, baimę bei nerimą ir sistemingai atpalaiduoti valia ir pasąmone sunkiai valdomus raumenis. Kodėl raumenis? Todėl, kad stresinė įtampa susitelkia raumenyse, ypač stuburo, pečių, kaklo srityse. Dėl to pajuntami galvos, nugaros ar kiti skausmai bei nuovargis.

Atsipalaidavimui surandame bent 15–20 min. laisvo laiko, tinkamą vietą — ramią ir kiek aptemdytą, ir laisvus patogius drabužius. Dėl vietos — gerai tinka kambario grindys, paklojus ant jų kilimą, o galvai ir kaklui — vieną ar du kartus sulenktą rankšluostį. Prieš pratimą yra gerai truputį pasiraivyti, nusipurtyti ir taip pajusti kūno sąnarių lankstumą.

Atsigulam ant nugaros, laisvai ištiesiam kojas ir rankas, atkreipiam dėmesį į kvėpavimą (jeigu lengva, naudojam diafragmos raumenis — taip kvėpuoja kūdikiai). Bandome kvėpuoti kiek lėčiau ir giliau. Primerkiam arba užmerkiam akis, nes tai padeda mums pajusti sąmonės ir pasąmonės sąveiką. Visi judesiai atliekami palaipsniui, nepavartojant visos raumenų jėgos.

Judesių tempas 5 - 3 — 5-7 sek., vyresniems asmenims 7 - 5 — 7-9 sek. (įkvėpiame per 5 sek., sulaikome kvapą 3 sek., iškvepiame kiek lėčiau — per 5-7 sek.).

Kad patirtumėte atsipalaidavimą ir kad pagerėtų jūsų nuotaika, galite skaityti, kas čia toliau rašoma ir atlikti apibrėžiamus judesius savo vaizduotėje (arba įkalbėkite visą eigą į juostelę ir tuomet atlikite pratimą). Konkrečių ir gyvų vaizdų sukūrimas yra labai reikšmingas, nes įvyksta tie patys smegenų ir kraujo veiklos procesai, kaip ir fiziškai veikiant ir tai padeda, pvz., sužeistiems sportininkams, po operacijų ligoniams ir kitiems atgauti judesių kontrolę. Moksliškai tai yra patvirtinta pozitronų emisijos tomografiniais duomenimis.

Vaizduokitės čia aprašomus judesius — atsigulat ant nugaros, diafragmiškai kvėpuojate, jaučiate vis didėjantį atskirų kūno organų atsipalaidavimą... Prisiminkime, kad mūsų kūnas yra valomas kvėpavimu iki 70 proc. ir kvėpavimas diafragminiu būdu šį valymą labai palengvina.

Judesių seka.

1. Kojos. Visiškai ištiesiam kojas ir pėdas, riečiam kojų pirštus, tarsi norėdami ką nors pasiekti. Po 3, 4, ar 5 įkvėpimų/iškvėpimų per kelius sulenkiam kojas, ir riečiame į save pėdas ir kojų pirštus. Vėl kvėpuojame ir jaučiame didėjantį kojų svorį. Tuomet per kelius visiškai suriečiame kojas, jas atpalaiduojame... (šis judesys nėra būtinas). Ištiestas kojas sukame į dešinę, kitu judesiu — į kairę pusę. Kvėpuojame... Jaučiame kaip kojos tarsi grimzta į grindis, jos sunkios, šiltos... Tuomet verčiame kojas į šalis ir sutraukiame sėdmenis, atpalaiduojame. Sakome: „Jaučiu, kad mano kojos yra visiškai atsipalaidavusios". Svarbu pajusti skirtumą tarp raumenų įtampos ir jų atsipalaidavimo. Vėl kvėpuojame...

2. Rankos. Ištiestas į šonus rankas sulenkiam per alkūnes, pakeliam į viršų. Abiejų rankų pirštai lenkiami į delnus ir, susidarant kumščiui, jis lenkiamas į apačią. Tuomet per riešus lenkiame delną ir pirštus į priešingą pusę. Po šių judesių kvėpuojame. Tuomet rankos iki alkūnių yra sukamos (tarsi gręžiamos): dešinė į vieną pusę (laikrodžio kryptimi), kairė į kitą, po to — į priešingas puses. Pakvėpavus abi rankos lenkiamos (per alkūnę) ir įtempiami raumenys; atpalaiduojami (šis judesys nėra būtinas). Tuomet abi ištiestos rankos iki pečių yra sukamos į vieną, paskui į kitą pusę, po to jos pritraukiamos arčiau kūno. Sakome: „Mano rankos yra atsipalaidavusios, jaučuosi vis labiau ramus". Vėl kvėpuojame.

3. Nugara. Palaipsniui išlenkiame nugarą. Su nugaros lenkimu patartina elgtis atsargiai, bent per pirmuosius kelis pratimus — geriau mažiau išlenkti, negu pajusti skausmą.

4. Krūtinės ląsta. Pagalvokite apie širdį, plaučius, kepenis, inkstus, skrandį ir mitybinį traktą... Palieskite krūtinę ir pilvą rankomis ir sakykite sau: „Jaučiu visos šios ertmės atsipalaidavimą, man ramu ir gera. Visas organizmas šyla, visas kūnas sunkėja".

5. Pečiai. Keliame pečius link ausų, nuleidžiame. Jeigu jaučiame norą kai kuriuos judesius kartoti (gal jie kažkaip nepavyko), tai pečių kėlimas turėtų būti vienas jų, nes čia dažnai susitelkia daug emocinės įtampos.

6. Kaklas. Pakeliame kaklą ir galvą šiek tiek — du ar tris kartus. Bent 10 sek. palaukę, palinguojame kaklą (ir galvą) į abi puses 3–5 kartus. Prisimename kvėpuoti diafragmiškai; jaučiame ir sakome: „Nyksta pečių ir kaklo įtampa. Man darosi vis lengviau, aš vis labiau atsipalaiduoju".

7. Galva. Prisiminkime, kad galvoje telpa smegenys ir jose visa asmenybė, todėl jos yra unikalios ir nepakeičiamos... Atveriame lūpas, burną ir plačiai išsižiojame. Suraukiame veidą, atkišame lūpas, tarsi siekdami bučinio, tuomet iškišame liežuvį (nebūtinai), suraukiame kaktą, tarsi žvelgdami, kas galėtų būti toliau už galvos — tai keturi individualūs judesiai. Po kiekvieno judesio kvėpuojame; užbaigus judesius; teigiame: „Aš jaučiuosi vis geriau, esu vis labiau atsipalaidavęs".

8. Smegenys. Jie atsipalaiduoja visoms kūno dalims atsipalaiduojant, kartojant procese minimas frazes. Pratimo metu kvėpuojame žymiai lėčiau, bet giliau, su kiekvienu iškvėpimu grimztama į pasąmonės gelmę.

8. Akys. Dabar kietai sumerkiame akis, tuomet pamažu jas atpalaiduojame. Jeigu akys bus visiškai atsipalaidavusios, tai ir visas žmogaus organizamas bus atsipalaidavęs. Paprastai akys nurimsta, tik gilaus miego metu, delta bangoms įsivyravus smegenyse. Akims atsipalaiduojant, galima tvirtinti: „Jaučiu, kad mano rūpesčiai, nuoskaudos, skausmai mažėja, nyksta„ (jei jų yra galite įvardinti ir rankomis išoriškai paliesti tą kūno dalį). Sakome: „Mano baimė ir nerimas rimsta, su kiekvienu iškvėpimu mažėja, apleidžia mano galvą ir krūtinę... visą kūną... Tarsi debesys jie tolsta nuo manęs. Esu visiškai rami, esu atsigaivinusi..." (arba: esu atsipalaidavęs, ramus, patenkintas savimi). Ramiai pagulėkite apie 3–5 min., tuomet atsisėskite, po 10–20 sek. atsikelkite. Galite lengvai pasipurtyti. Tuo atsipalaidavimo pratimas ir baigiasi, ir jūs jaučiatės žymiai geriau, jei ne po pirmo, tai po tolimesnių pratimų. Po keleto tokių pratimų galima prijungti dar vieną frazę: „Jaučiu, kad pasąmonė mane gaivina, kad noras ir energija studijoms (arba: darbui, mankštai, kūrybai) didėja".

Patartina šį atsipalaidavimo pratimą naudoti du kartus per dieną 3, 4 ar 5 savaites, kad įsisavintumėte atsipalaidavimo pajautimą. Tuomet jį galima trumpinti, išleidžiant vis didėjančią dalį judesių. Pavyzdžiui, ištempus kojas ir jas pasukus į šonus, pajuntame visų kojų atsipalaidavimą. Tuomet su pora judesių su rankomis, pečiais, galva pasiekiame viso kūno atsipalaidavimą per 5–7 min. Taigi, laikui bėgant, bus vis lengviau pasiekti atsipalaidavimo stovį. Tai bus didelis laimėjimas, sumažinant kraujo spaudimą, įtampos bei streso situacijų pasekmes.

Kai po trumpo pratimo esate pakankamai atsipalaidavę, yra prasminga pereiti į meditaciją ir, diafragmiškai kvėpuojant, kartoti mantrą (pasirinktą žodį ar frazę) apie 5–7 min., ir tuo galima užbaigti šį papildomą pratimą. Tačiau galima žengti dar vieną ar du žingsnius — į savihipnozę arba į orientacinių minčių kartojimą.

Savihipnozė. Kadangi esate atsipalaidavę, su kasetės pagalba arba ir be jos, galite pereiti į savihipnozę sakydami: „Skaičiuosiu iki 10 ir su kiekvienu skaičiumi mano pasąmonės veikimas didės, sąmonės — siaurės. Pasiekus 10, aš pajusiu lengvą transo stovį ir jame iš būsiu apie 10 min. Arba, „Lipu laiptais žemyn ir, pasiekęs paskutinį, pereisiu į transą..." Transe įtaigokite save pasirinktais teiginiais, kurie, juos kartojant, sustiprins jūsų norą (pvz., teisybę vyrui arba žmonai sakyti, gerti ne daugiau kaip 30 g per dieną ir pan.). Tokiu atveju visas pratimas priartės prie pusvalandžio.

Orientyrinės mintys

Transo stovis sudaro galimybę elgesio keitimui. Esant tokiame stovyje, lėtai vieną po kitos tarkite ir kartokite dvi ar tris, ką aš vadinu orientacines mintis, kurias galite turėti, iš anksto suformulavę. Tokių įtaigoti tinkamų posakių galite atrasti savo šeimos patirtyje; jų daug yra Šv. Rašte, klasikinėje literatūroje, filosofų, mokslininkų, istorikų, psichologų ir pedagogų raštuose. Pasąmonei suaktyvėjus, konkretūs orientaciniai posakiai, tokie, kaip, „Skaidri nuotaika lydės mano rytdienos darbus", bus veiksmingi — jie telks energiją ir kreips vidinius pokyčius bei elgesį norima kryptimi, nes jūsų smegenys ir pasąmonė tokiame stovyje yra labai imli. Kiti pavyzdžiai: „Mano galvos skausmai mažėja, jie išnyks", arba, „Aš vis geriau jausiuosi savo bendraklasių būryje".

Ilgainiui, pratimą atliekant, skausmai sumažės, o, nesant gilios fizinės priežasties, išnyks. Kad ir maži pokrypiai būtų, įtaigos mintis kartojant, jie tampa reikšmingais. Štai pavyzdys. Amerikiečių mokslininkai apskaičiavo, jei orlaivis skristų iš San Francisco į Maskvą 1° nukrypimu, jis atsidurtų ne Maskvoje ar Kijeve, bet Jeruzalėje, arba kažkur arti Šiaurės poliaus. Tad verta yra pasirinktomis frazėmis koreguoti savo galvoseną ir jausmus, kad palaipsniui įsisavintume daugiau noro bendrauti, optimizmo ir entuziazmo užsiėmimams, draugiškumo ir meilės artimiesiems; tuomet ir mūsų gyvenime atsirastų daugiau pasitenkinimo, šypsnių ir gilaus džiaugsmo.

Literatūra

1. Benson H. The Relaxation Response. New York: Morrow, 2000.

2. Cunningham J. B. The Stress Management Sourcebook. 2/e. Lincolnwood, IL: Contemporary Publishing Group, 200. P. 187–198, 260–263.

3. Haynes C. 2,002 Ways to Cheer Yourself UP. Kansas, MO: Andrews McMeel Uni-versal, 1998.

4. Inlander C. B., Moran C. K. Stress: 63 Ways to Relieve Tension. New York: St. Martin's Press, 2000. P. 70.

5. Ryan M. J. 365 Health and Happiness Boosters. Berkley, CA; Conari Press, 2000.

6. Sutcliffe J. The Complete Book of Relaxation Techniques. Allentown, PA: Peopples Medical Society Book, 1991. P. 56–74.

Sperry R. W. The Impact and Promise of the Cognitive Revolution. American Psuchologist, 1993 (7), 878–885.

KALĖDINIŲ DOVANŲ PAIEŠKA SUKELIA ĮTAMPĄ

Vienas britų mokslininkas apskaičiavo, kad Didžiojoje Britanijoje pirmąjį gruodžio šeštadienį bus pasiektas taškas, kai pirkimo džiaugsmą pradės temdyti įtampa ir pyktis. Anot žiniasklaidos, Tony Mann iš Greenwitch universiteto Londone išvedė atitinkamą formulę, įtraukdamas į ją neigiamus ir teigiamus kalėdinės pirkimo karštligės veiksnius.

Anot matematiko, pirkimo džiaugsmas tiesiogiai siejasi su dar likusiu šventės dienų skaičiumi bei laukiama žmonių spūstimi bei eismo spūstimis. Be to, vaidmenį vaidina pašto darbas ir kalėdinės atostogos. Taigi, pasak jo, šį šeštadienį bus pasiektas taškas, kai britai praras pirkimo džiaugsmą. „Kuo arčiau Kalėdos, tuo labiau pradžioje buvęs entuziazmas, veikiamas išorės veiksnių, virsta įtampa", — sakė Tony Mann.

Ž.

KALĖDŲ SENELIS SKATINA MAŽUOSIUS GERIAU ELGTIS

Suaugusieji, skatinantys vaikus tikėti Kalėdų seneliu, padeda stiprėti jų dorovinėms nuostatoms, teigiama paskelbtame Didžiosios Britanijos vaikų psichiatrės tyrime. Specialistams skirto leidinio „Psychiatric Bulletin" gruodžio numeryje psichiatrė Linda Breen rašo, jog tikėjimas, kad Kalėdų senelis „žino, ar tu buvai geras, ar blogas", padeda vaikams išmokti atskirti gėrį nuo blogio. „Pasakodami vaikams apie senelį, tėvai įgyja papildomą kozirį, kuris skatina vaikų dorovinį vystymąsi, kadangi jie tiki, jog senelis žino, kuris vaikas buvo geras, o kuris – blogas, – rašo psichiatrė. – Dauguma įrodymų leidžia manyti, kad vaikai reaguoja gana pozityviai, kai išsiaiškina tiesą, ir kad iš tikrųjų labiau būna liūdna tėvams".

Tame pačiame žurnale mokslų daktaras Mark Solter, dirbantis psichiatru London Homerton ligoninėje, teigia, kad racionalumo apsėsta visuomenė sugriovė mitų ir stebuklų, pavyzdžiui, legendos apie Kalėdų senelį, svarbą. „Visuomenė, kuri užvis labiau vertina racionalumą, naikina vaizduotę, sukūrusią Kalėdų senelį, – rašo M. Salter. – Kai nutinka kas nors bloga, griebiamės tyrimo. Panašu, kad nebeketiname taikstytis su tuo, jog mūsų gyvenime gali nutikti ir blogų dalykų". „Jeigu Kalėdų senelis mirtų, mes pradėtume rimtą šio incidento tyrimą ir, jei turėtume bent kiek išminties, mums derėtų prašyti, kad jam vadovautų Dantukų fėja", – pridūrė jis.

(AFPBNS)

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: $100.00. Foreign countries $115.

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	$100.00	$60.00	$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$115.00	$65.00	$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	$60.00	$45.00	$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$65.00	$50.00	$38.00
Užsakant į Lietuvą:			
Oro paštu	$500.00	$250.00	
Reguliariu paštu	$100.00	$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	$160.00	$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	$55.00		

Vyriausia redaktorė – **Danutė Bindokienė**
Administratorius – **Valentinas Krumplis**
Moderatorius – **kun. Viktoras Rimšelis**

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas: **administracija@draugas.org**
redakcija@draugas.org
rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org

DR. TOMAS ZUBINAS
DANTŲ GYDYTOJAS
4560 W. 103rd. St.,
Oak Lawn, IL 60453
Tel. 708-423-5155.

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

TERESĖ KAZLAUSKAS, M.D.
Vaikų gydytoja
900 Ravinia Pl., Orland Park, IL
Tel. 708-349-0887.
Priklauso Palos ir Christ ligoninėms.

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak. Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

GAILĖ SABALIAUSKAS, M.D.
KARDIOLOGĖ — ŠIRDIES LIGOS
Midwest Heart Specialists
3825 Highland Ave, Tower 2, Suite 400
Downers Grove, IL 60515
630-719-4799.
Priklauso Good Samaritan, Central DuPage, Edward ir Elmhurst ligoninėms.

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS–ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

JONAS V.PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS PRUNSKIS, MD
MAUNAK V. RANA, MD
Illinois Pain Treatment Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių, vėžio, sužeidimų darbovietėje bei kt. vietų skausmo gydymo specialistai
Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Elk Grove: 847-718-1212
www.illinoispain.com

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Sts. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

„Draugo" skelbimų skyrius
1-773-585-9500

ĮTAMPA SENDINA

Psichologinė įtampa trumpina imuninių ląstelių amžių moters organizme, vadinasi, skatina ir organizmo senėjimą, tvirtina Kalifornijos universiteto San Frncisco mokslininkė Elissa Epel.

Savo ir kolegų tyrimus ji paskelbė JAV mokslų žurnale. Jų tyrimo objektas buvo specifinių imuninių ląstelių (limfocitų) telomeros — chromosomų galiniai segmentai. Mokslininkai teigia, kad ląstelėms dalijantis vadinamųjų dukterinių chromosomų telomeros būna trumpesnės. Vadinasi, organizmui senstant, jos darosi vis trumpesnės, kol ląstelė nebesugeba dalintis.

Kartu su kolegomis ištyrusi 58 moteris nuo 20 iki 50 metų amžiaus, E. Epel nustatė, kad nuolatinis (chroniškas) stresas spartina senėjimą. Nuo tokio streso telomeros sutrumpėja tiek, kad atrodo, jog chromosomos yra net 10 metų senesnės negu iš tikrųjų. Dabar ši grupė ketina tirti, ar psichologinė įtampa turi įtakos ir kito tipo ląstelėms.

Ž.

Visagino ligoninės naujojo gimdymo skyriaus atidarymas. Kalba ligoninės direktorius gyd. Kastytis Matulevičius. Iškilmės vyko lietuvių kalba.

Pranės Šlutienės nuotr.

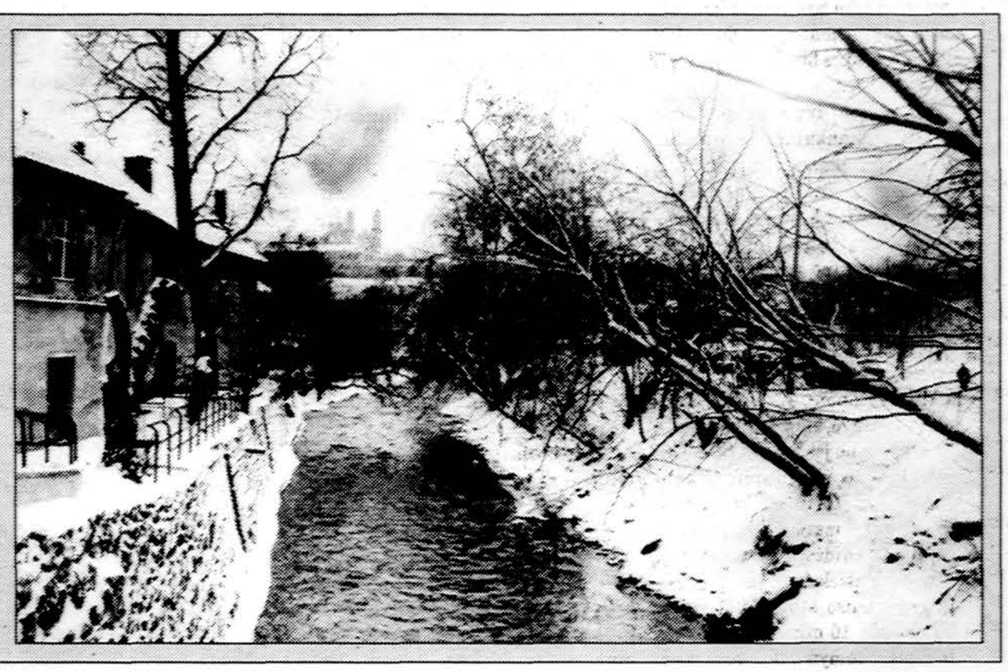

„Nebeužtvenksi upės bėgimo..." Vilnelė žiemą.

V. Kapočiaus nuotrauka.

NUO TILŽĖS AKTO IKI POTSDAMO SANDĖRIO

VYTAUTAS ŠILAS

LR Seimo 1997 m. patvirtintame atmintinų dienų kalendoriuje yra įrašyta lapkričio 30–oji Mažosios Lietuvos prisijungimo prie Didžiosios Lietuvos akto diena. Šį, Tilžės Aktu vadinamą, dokumentą 1918 m. lapkričio 30 d. pasirašė 24 Mažosios Lietuvos Tautinės tarybos atstovai, tokiu būdu deklaravę lietuvininkų troškimą atsiskirti nuo „pamotės Vokietijos" ir prisiglausti prie „motinėlės Lietuvos". Akto signatarai rėmėsi JAV prezidento Wilson dar 1918 m. pradžioje paskelbta ir 1918 m. rudenį santarvininkų pripažinta, Tautų apsisprendimo teise.

Pralaimėjusi I pasaulinį karą, kaizerinė Vokietija 1918 m. lapkričio 11 d. Kompjene pasirašė jos kapituliaciją reiškiančias paliaubas. Tą pačią dieną Amerikos prezidentas rašte Kongresui patvirtino: „Mes privalome atstatyti taiką, kuri kiekvienai tautai suteiktų jai priklausančią vietą tarp tautų... įgalintų jas gyventi saugiai ir pačioms tvarkyti savo reikalus". Po kelių dienų vokiečių spaudoje pasirodė informacija, jog prezidentas Wilson Amerikos lietuvių tarybos delegacijai pažadėjo pasirūpinti, kad Mažoji Lietuva iki pat Karaliaučiaus būtų prijungta prie atkuriamos Lietuvos valstybės.

Prezidento Wilson pozicija paskatino lietuvininkus išsirinkti savo atstovybę — Mažosios Lietuvos (kitaip — Prūsų Lietuvos) tautinę tarybą, vėliau vadintą tiesiog Mažosios Lietuvos taryba. Jos nariai ir pasirašė, senaties termino neturintį, Tilžės Aktą.

Pasibaigus ketverius metus trukusiam I pasauliniam karui, santarvininkai sukvietė Taikos konferenciją, kuri prasidėjo 1919 m. sausio 18 d. Versalyje, prie Paryžiaus, ir su pertraukom vyko ištisus metus. Konferencija turėjo padėti pagrindus naujam taikingam ir teisingam dekolonizuotam pasauliui. Lietuvos klausimus, iš Amerikos pusės, rengė prezidento Wilson paskirta mokslininkų komisija, kuriai vadovavo Harvard universiteto profesorius Frank Golder. Kaip Lietuvos valstybei priskirtinos teritorijos vakarinę sieną, jis patvirtino dar 1882 m. Karaliaučiaus universiteto rektoriaus prof. Adalbert Bezzenberger nustatytą, žemyn nuo Kuršių marių Deimenos ir Alnos upėmis einančią, lietuvių kalbos etninio ploto ribą. Ši išvada atitiko ir Mažosios Lietuvos Tautinės tarybos reikalavimus dėl lietuviškųjų Rytų Prūsijos sričių įjungimo į Lietuvos valstybę.

Vadovaudamiesi praktiniais sumetimais, Amerikos politikai sumažino kalbiniu istoriniu pagrindu F. Golder komisijos Lietuvai priskiriamos teritorijos dalį. Naujuoju amerikiečių siūlymu, Lietuvos valstybės siena su Vokietija turėjusi eiti taip: pradėjus virš Kudirkos Naumiesčio, eiti lygiagrečiai Nemunui Įsros upės aukštupiu per Būdviečius, Jurgaičius, virš Gilijos per Kuršių marias ir baigtis žemiau Rasytės Kuršių Nerijoje. Tačiau šis, „apkarpytasis" Golder komisijos variantas dėl lenkų intrigų, juos palaikiusių prancūzų bei anglų prieštaravimo, Taikos konferencijoje nebuvo priimtas. Panašus siūlymas buvo iškeltas 1941 metais.

1918 m. birželio 28 d. pasirašytos Versalio taikos sutarties 28b ir 99 straipsniais nuo Vokietijos buvo atskirta tik šiaurinė Mažosios Lietuvos dalis — Klaipėdos kraštas. Ir, nors Santarvės (Antantės) valstybės, šį atskyrimą grindė tuo, kad Klaipėdos kraštas yra ir visados buvo lietuviškas, o Klaipėdos uostas yra vienintelis galimas lietuvių išėjimas į jūrą, jos šį pamario kraštą pavedė administruoti Prancūzijai, kuri, savo ruožtu, Klaipėdos uosto valdymą ketino perleisti savo globotinei Lenkijai (!). Šį Prancūzijos kėslą niekais pavertė 1923 m. Klaipėdos sukilimas.

Po sėkmingo sukilimo Ambasadorių konferencija 1923 m. vasario 16 d. pagaliau perdavė Lietuvai suvereno teises į Klaipėdos kraštą. Deja, su krašto integracija į Lietuvos valstybę stabdžiusiu apribojimu — reikalavimu suteikti kraštui politinę autonomiją. Tokiu būdu programinis Tilžės Akto reikalavimas įjungti Mažąją Lietuvą į Lietuvos valstybę buvo įgyvendintas ne iš karto ir tik iš dalies. Ir visgi už tai, kad šiandien turime Klaipėdos uostą, Kuršių marias ir Kuršių neriją, turim būti dėkingi Tilžės Akto signatarams, Klaipėdos sukilimo vadams Martynui Jankui, Jonui Vanagaičiui, Jurgiui Lėbartui, Viktorui Gailiui ir ypač vienam Mažosios Lietuvos tautinės tarybos įkūrimo ir Klaipėdos sukilimo sumanytojui, Erdmonui Simonaičiui.

Pagrindinės Mažosios Lietuvos dalies — Karaliaučiaus žemės priklausomybės klausimas vėl iškilo II pas. karo išvakarėse. 1939 m. kovo 20 d. Vilnijos užsienio reikalų ministras Joachim Ribbentrop Lietuvos užsienio reikalų ministrui Juozui Urbšiui perdavė Adolfo Hitlerio reikalavimą, nedelsiant ir be pasipriešinimo atiduoti Vokietijai Klaipėdos kraštą su Klaipėdos uostu. Kaip atsakyti į šį ultimatumą, Lietuvos diplomatai tarėsi su užsienio valstybių pasiuntiniais Kaune. SSRS pasiuntinys ir įgaliotasis ministras Nikolaj Pozdniakov tuomet patarė Vokietijos ultimatumą priimti: „Dabar Klaipėdą atiduokit. Ateis laikas — ją grąžinsime, dar ir Karaliaučių pridėsime". Tuomet dar nežinota, kad SSRS, 1939—1941 metais rengdama politinį–karinį planą, sa-vo interesus Rytų Prūsijoje nu-matė grįsti „lietuvių faktoriumi".

SSRS šeimininkas Josif Stalin iš savo bendražygių žinojo, kad bolševikinio leidinio „Iskra" kelias ėjo per lietuvių etninio regiono centrą — Tilžę ir tikriausiai buvo informuotas apie 1918 m. F. Golder komisijos išvadas. Todėl, polemizuodamas Kremliuje per 1941 m. gruodžio susitikimą su D. Britanijos užsienio reikalų ministru Anthony Eden, J. Stalin jam griežtai pasakė: „Tilžė turi būti Lietuvos, kuri yra SSRS dalis, rankose". Likusi, prie Lietuvos prieinanti, Rytprūsių dalis su Karaliaučiumi, J. Stalin manymu, turėjusi 20 metų pereiti Sovietų Sąjungai, kad taip būtų padengti karo su Vokietija nuostoliai.

Lauktas esminis persilaužimas II pasauliniame kare įvyko tik 1943 metais. Iki 1943 m. vasaros sąjungininkai išvijo Vokietiją iš šiaurės Afrikos, naciai buvo sumušti prie Stalingrado (1943.02.20) ir patyrė lemtingą pralaimėjimą Kursko mūšyje (1943.08.23), kuriame, beje, dalyvavo ir sovietinė 16-oji lietuvių divizija. Taip buvo pakirstas nacistinės Vokietijos karinis veržlumas, ji galutinai prarado puolimo norus. Tapo visiems aišku, kad karo pabaiga yra tik laiko ir kraujo klausimas.

VKP(b) CK 1943 m. rugsėjo 3 d. nutarimu buvo įkurta SSRS liaudies komisaro Maksim Litvinov (tikr. Maksas Valachas, gimęs Baltstogėje) vadovaujama Taikos sutarčių ir pokarinės pertvarkos komisija. Ši komisija tų pačių metų spalio 9 d. taip informavo SSRS užsienio reikalų komisarą Viačeslav Molotov apie derybas su anglais ir amerikiečiais: „Mes pasiliekame sau teisę reikalauti Klaipėdos srities susijungimo su Lietuva, o taip pat Rytų Prūsijos regiono, kuris didele dalimi yra gyvenamas lietuvių". Štai kodėl 1943—1944 m. sandūroje Maskvos radijas lietuviškose laidose kartojo: „Ateina valanda, kada Mažosios Lietuvos lietuviška žemė bus išlaisvinta iš teutonų–nacių vergijos ir susijungs su Didžiaja Lietuva".

1944 m. kovo 9 d. M. Litvinov komisija parengė J. Stalin raštą, kuriame buvo rašoma: „Iš strateginių sumetimų tikslinga pastūmėti Lietuvos sieną toliau į vakarus, kuri eitų maždaug linija per Piliavą — Bartėnus (Bartenšteiną, žemiau Ylavos), paliekant Lietuvos sudėtyje Karaliaučių ir rytinę Mozūrų ežerų dalį. ... Su Lenkijos protestais neteks skaitytis" (lenkų egzilinė atstovybė Londone pretendavo į Rytprūsius iki pat Nemuno).

Reikėtų paaiškinti žymaus sovietinio diplomato M. Litvinov simpatijas lietuviams. Nuo 1901 m. jis tvarkė bolševikinės „Įsros" transportavimo per Tilžę į Rusiją reikalą, buvo asmeniškai susidūręs su lietuvių knygnešiais Mažojoje Lietuvoje ir galbūt su įžymiąja draudžiamos lietuviškos spaudos organizatore Marta Zauniūte. Pasak M. Litvinov, knygnešiai padėdavę gabenti bolševikinę literatūrą „ne tiek dėl atlyginimo, kiek iš įniršio prieš caro vyriausybę, nepatenkinti dėl lietuvių kalbos persekiojimo. Dėl to jie dirbę sąžiningai ir nė karto neatsitiko, kad išduotų".

Šovinistinė lenkų atstovybė Londone per britų premjerą Winston Churchill siekė iš Sovietų Sąjungos išsiderėti ne tik Karaliaučių, Lvovą, bet ir Lietuvos sostinę Vilnių. Norint šią pretenzingą lenkų atstovybę išjungti, 1944 m. liepos 21 d. Sovietų Sąjungos teritorijoje buvo suformuotas Lenkų nacionalinio išsilaisvinimo komitetas, kuris kitą dieną Chelme paskelbė Liepos manifestą ir jame deklaravo, kad Lenkijai turi priklausyti tik lenkų žemės, o lietuvių — Lietuvai, ukrainiečių — Ukrainai, baltarusių — Baltarusijai. 1944 m. liepos 27 d. su Lenkų komitetu buvo pasirašyta, ilgą laiką buvusi slapta, Sovietų Sąjungos–Lenkijos sienos sutartis, beveik atitinkanti dabartinę Lenkijos šiaurinę sieną. Netrukus (spėju, rugpjūčio mėnesį) su J. Stalin susitikęs pirmasis Lietuvos komunistas Antanas Sniečkus išreiškė pageidavimą, kad Punskas ir Seinai būtų prijungti prie Lietuvos. J. Stalin į tai taip atsakęs A. Sniečkui: „Po to, kai mes paėmėm Lvovą ir Vilnių, nereikia daugiau lenkų erzinti. Antanai, jei žemės maža, imk Karaliaučių!" Sako, prisibijojantis apkaltinimo nacionalizmu, A. Sniečkus tokio pasiūlymo buvęs gerokai išgąsdintas.

1944 m. spalio mėnesį iš Maskvos į Vilnių atėjo nurodymas ruoštis galimam dar neužimto Karaliaučiaus krašto įjungimui į sovietinės Lietuvos sudėtį. Vilniaus universitete sudarytai geografų grupei buvo pavesta per du mėnesius parengti 1:400,000 ir 1:200,000 mastelių šio krašto žemėlapis su lietuviškais vietovardžiais ir vandenvardžiais. Tų pačių metų spalį, M. Litvinov komisija Maskvoje gavo SSRS karinio jūrų laivyno narkomo (vyriausiojo vado), beje archangelskiečio, Nikaloj Kuznecov laišką su generaliteto pozicija, kad, „atsižvelgus į karinius ir stateginius faktorius", teritorija su Piliava ir Karaliaučiumi turi būti perduota Sovietų Sąjungai. Vilniaus universitetui 1945 m. sausio pradžioje buvo pranešta, kad lietuviškų žemėlapių nebereikia.

1945 m. rugpjūčio 2 d. baigėsi Potsdamo konferencija.

Nukelta į 7 psl.

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Malkos ant užsienio politikos laužo

Nepaisant Rusijos prez. Putin nepasitenkinimo, kad vakariečiai kišasi į Ukrainos vidaus politiką, visgi tautos balsas buvo išgirstas ir prezidento rinkimai bus pakartoti gruodžio 26 d. — tuoj po Kalėdų. Ne vien tam tikra dalis ukrainiečių demonstravo „už teisybę" savoje tėvynėje kone dvi savaites nesitraukdama iš Kijevo aikščių, nepaisydama šalčio, sniego ir pavojingos situacijos, kuri kiekvienu metu galėjo išsilieti kraujo upėmis, bet ir jų tautiečiai, gyvenantys užsienyje, reiškė savo solidarumą su tauta. Deja, per mažai į šią akciją jungėsi kitų bendro likimo, t.y. buvusių sovietų okupuotų šalių, atgavusių laisvę, gyventojai, juo labiau lietuviai, kuriems ukrainiečiai parodė daug palankumo ir teikė paramos 1989–aisias bei vėliau, kai Lietuva siūbavo ant laisvės briaunos. Pagarba JAV LB Krašto valdybai, padariusiai pareiškimą šiuo klausimu ir įsijungė kitais būdais. Įdomu, kodėl į pagalbą neskubėjo Pasaulio lietuvių bendruomenė, kuriai priklauso gerokai per 30 kraštų bendruomenių? Tai jau nemaža jėga, galėjusi bent moraliai paremti teisingumo siekiančius ukrainiečius. Tikėkime, kad Kalėdų Kristus išgirs Ukrainos vaikų (vakarinėje dalyje gyvena daugiausia katalikų, rytinėje — stačiatikių) maldas ir pokalėdiniu balsavimu bus išrinktas prezidentas, tautą vesiantis demokratijos keliu.

Tačiau Maskva, jeigu ir pralaimėtų mūšį Ukrainoje, nesiruošia pralaimėti tarptautinio įtampos karo platesniu mastu. Kaip praėjusią savaitę pareiškė gen. Vladimir Mikhailov ITAR TASS žinių agentūrai, Rusija pasiryžusi „medžioti teroristus" bet kurioje šalyje, kur jie mėgintų pasislėpti nuo „teisingo atpildo". Mikhailov nedviprasmiškai pabrėžė, kad tas „medžiojimas" susietas su ginkluota jėga: „Jeigu bus reikalas, mūsų lėktuvai, nešini tolimo skrydžio labai taikliomis raketomis ir bombomis, pasieks savo taikinius. Mes tam panaudosime visas turimas priemones". Tiesa, jis nepaminėjo, kad į teroristus bus šaudoma raketomis su branduoliniais užtaisais. Bet tai maža paguoda.

Maskva nesijaučia tokiais grasinimais ar konkrečiais užsieno teritorijos puolimais nusižengsianti tarptautinėms sutartims, nes, kaip anksčiau teigė prez. Putin: „Vašingtonas jau ne kartą šiuo metodu yra pasinaudojęs". Taigi, Amerikos veikla, „atsilyginant teroristams" už smurto veiksmus, suteikia Rusijai teisę pasinaudoti tomis pačiomis priemonėmis.

Kol kas Maskvos pareigūnai nenurodė, kur tos raketos ir bombos nukreiptos, bet po praėjusią vasarą ir rudenį buvusių teroristinių išpuolių Rusijoje, apie ketinimą sunaikinti „teroristų lizdus užsienyje" jau ne kartą kalbėta.

Pirmuoju taikiniu gali būti Gruzija, kuri pastaruoju metu yra parodžiusi daug palankumo Vašingtonui ir užmezgusi su JAV glaudesnius ryšius, negu jie bet kuomet buvę su Rusija. O gal Kremlius taikosi pasiųsti savo raketas į kitą Kaukazo kalnyno valstybę, kurioje (bent taip Maskva galvoja) buriasi vis daugiau čečėnams palankių grupuočių, pasiruošusių ginti musulmonus ir atkeršyti Rusijai už karą Čečėnijoje? (Tarp jų, be abejo, yra ir Al Qaeda narių.) Ar Amerika pasmerktų tokį prez. Putin ryžtą, jeigu jis tik „stengiasi apsaugoti savo krašto gyventojus nuo teroristų"?

Tačiau galbūt gen. Mikhailov ir Krašto apsaugos ministras Sergej Ivanov kalbėjo ne vien apie teroristus iš rytų? Leista suprasti, kad Rusija netoleruos jokio pavojaus iš niekur: jeigu tik pajus, kad toks pavojus gresia, nedelsiant imsis ginklu jį pašalinti.

Šiuo atveju tikėtina, kad jokia valstybė, taigi ir Lietuva, negali jaustis saugi nuo tų grasinimų. Vargiai ji galėtų, pavojui iškilus, pasislėpti ir po NATO „skėčiu", nes ypač Vašingtonas neskubėtų sudrausminti valstybės, kuri seka jo pėdomis. Juk nesunku būtų Rusijai „sukurti teroristinį išpuolį", į Karaliaučiaus sritį riedant traukiniui ar beslankant Lietuvoje aukštam pareigūnui (ar dėl to prez. Putin nesiryžta vykti į Vilnių?), juo labiau, kad lietuviai visuomet rodė palankumą čečėnams ir ir smerkė rusų kariuomenės veiksmus Čečėnijoje. Taigi, ant pavojingo savo užsienio politikos lauželio Rusija vis užmeta sausų malkų.

VASARA LIETUVOJE

JERONIMAS TAMKUTONIS

Nr.16

Tai žmonių pasąmonėje paliko gilius pėdsakus, — partijos žodžiai iš esmės reiškė visai ką kitą, dažniausiai turėjo priešingą reikšmę. Žmonės pradėjo mažiau kreipti dėmesio į oficialius šūkius ir kalbas nuo tribūnų ar „Tiesos" puslapiuose, nes tokie žodžiai, kaip „išlaisvinimas", „liaudies valia", „socialistinė gerovė" maskavo priespaudą, skurdą ir nevilti — žodžiai praradę savo reikšmę. Blogiausia, kad asmenys ir šeimos, kurios neturėjo stiprių moralės, tikėjimo ar tautiškumo įsitikinimų, pamažu persiėmė okupantų atnešta elgsena ir mąstymu.

Žodžiams praradus savo prasmę ir dingus pagarbai tautiškumui bei dorovei, pasidarė daug lengviau pakeisti lietuviškus žodžius svetimybėmis, kuriant savotiškus žargonus. Spaudoje tai pavirto net mada ar lenktyniavimu vartoti kuo daugiau svetimybių. Kaip buvę Lietuvos bajorai, kurie negerbė lietuvių kalbos, dabartinė aukštus mokslus baigusi „šviesuomenė" bando nuo jų neatsilikti, o gal net lenktyniauti. Svetimybių vartojimas tiek spaudoje, o kartu ir gyvoje kalboje, tampa svotišku žaidimu, norint pasirodyti, kad „ir aš nesu paprastas kolchoznikas, o išauklėtas šviesuolis". Tai yra lyg paauglių noras pasirodyti suaugusiais, pradedant rūkyti ir vartoti alkoholį, tuo parodant savo „vyriškumą" ar „subrendimą". Taip svetimybių vartojimas spaudoje ir asmeniškuose pokalbiuose pasidarė net madingas tarp save laikančių išsilavinusiais asmenimis.

Besiklausant žinių, oro pranešėja — sinoptikė, kalbėjo apie galimus „skvalus". Paklausiau šalia sėdėjusį vidutinio amžiaus vyrą, ką tas žodis reiškia. Jis kažką sumurmėjo apie vėją. Pasirodo, angliškas jūreivių terminas „squal" apibūdina jūrose pasireiškiančius vėjo sūkurius, kurie sausumoje retai tepasireiškia. Kažkaip prisiminė dar vaikystėje girdėtas pasakojimas apie mokslus ėjusį jaunuolį. Grįžęs po kelių mokslo metų pas tėvus į kaimą, jaunuolis norėjo pasirodyti, kad jis jau daug ką išmokęs ir žino net svetimą kalbą. Pamatęs and kiemo būrį paukščių, jis išdidžiai paklausė:

— Kas tai yra per paukštatum, kad snapatum kaip lapatum?

— Antanėli, tai yra mūsų antys, — besijuokdami atsakė namiškiai.

— O, antatum, antatum, — rimtai juos pataisė studentas.

Dabartinė Lietuvių kalbos komisija yra bedantė. Seimas turėtų pasižvalgyti, kaip kitos tautos ir valstybės saugo, gina savo valstybinę kalbą, — prancūzai turi savo akademiją, lenkai — panašią instituciją. Net kaimynai latviai stebina savo lankytojus Rygoje. Mieste, kur dauguma gyventojų kalba rusiškai, visos krautuvių iškabos ir reklamos yra latvių kalba.

„Durnių laivas" ir jo kapitonas

Dabartinės Lietuvos gyvenimas nebūtų tikslus, nepaminėjus nomenklatūrininkų vainiko — „Durnių laivo" ir jo kapitono Vytauto Petkevičiaus.

— Tai yra šlamštas, tikras melas! — pasakė man giminaitis, kai aš pasakiau savo norą tą knygą skaityti.

— Neapsimoka iš viso tai skaityti — tai yra tik laiko gaišinimas, skaitant nomenklatūros propagandą, — jam antrino kitas pažįstamas.

Savo gyvenime ne kartą ir ne du esu prisivertęs skaityti knygas, kurios savo turiniu ar stiliumi nepatiko, bet minėjo kokią svarbią ar įdomią temą, ar praeities įvykį. Tas pat buvo ir šį kartą su „Durnių laivu", kuris jau išėjo antra laida, t.y., pagal Lietuvos standartus, plačiai perkama knyga, o kad ji yra perkama ir skaitoma, tai jau savotiškas įvykis. Sužinoti, kas Lietuvos publiką domina, kuo ji minta ir kuo yra maitinama, jau yra svarbus dalykas. Be to, turėjau ir laisvo laiko.

Pats knygos pavadinimas „Durnių laivas", nėra originalus. Berods septintame dešimtmetyje pasirodė vokiečių kalba knyga, pavadinta „Narrenschiff", t.y. „kvailių laivas". Joje buvo pasakojama, kaip Vokietijoje, atėjus Hitleriui į valdžią, grupė turtingų žydų sumanė nusisamdyti keleivinį laivą ir, sulipus į jį jų šeimoms, išplaukti į Pietų ar Vidurio Ameriką, ieškant prieglobsčio, tikint, kad kokia nors, kad ir maža, valstybė juos priims, kaip pabėgėlius ar imigrantus, nes Hitlerio atėjimas į valdžią juos gąsdino.

Bus daugiau.

KUN. DR. K. TRIMAKO PASKAITA ŠIAULIŲ UNIVERSITETE

Kun. dr. Kęstutis Trimakas.

Spalio 4 d. kun. dr. Kęstutis Trimakas Šiaulių universitete skaitė viešąją paskaitą „Kaip akademinis jaunimas vertina savo tėvą ir motiną. Apklausos duomenys", į kurią susirinko tiek jaunesniosios, tiek vyresniosios kartos atstovų. Jos paklausyti atvyko ir Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Šių metų rugsėjo bei spalio mėnesį kun. dr. Kęstutis Trimakas Šiaulių universiteto meninio ugdymo ir tikybos specialybės studentams skaitė paskaitas apie religinį egzistencializmą.

Paskaitos pradžioje prelegentas iškėlė klausimą: „Kodėl mano tėvas apskritai yra tėvas, taip pat galima būtų paklausti, kodėl mano motina apskritai yra motina?" Pateikdamas studentų apklausos duomenis, psichologijos mokslų daktaras kvietė kartu paieškoti galimų atsakymų. Studentų samprotavimai rodo, kad jaunimas remiasi tradiciškai priimtais tėvo bei motinos įvaizdžiais. Tėvas apibūdinamas kaip šeimos galva. Motina atlieka šeimos širdies vaidmenį. Norima, jog tiek tėvas, tiek motina būtų mylintys, rūpestingi, suprantantys. Deja, tikrovė yra kitokia. Ypač kritiškai žvelgiama į tėvą. Tik 6 proc. sūnų ir dukterų pripažino, kad jų tėvai yra tokie, kokius jie norėtų matyti. Dauguma studenčių nenori turėti tokio vyro, koks yra ar buvo jų tėvas, daugelis studentų nenori būti panašūs į savo tėvus.

Apibendrindamas bei pateikdamas išvadas, prelegentas akcentavo, jog šeima yra slėpinys, vedantis į gilumą, kuri padeda suvokti, jog, „apdovanoti Kūrėjo gyvybe, vyras, tapdamas tėvu, ir moteris, tapdama motina, perduoda gyvybę savo vaikams, kurie yra ir Dievo vaikai. Iš Kūrėjo ateina versmė, ir, jei vyras ir moteris pasiekia tą gelmę, atsiranda motyvas būti tėvu ir motina". „Tie, kurie netiki šiuo slėpiniu, turi problemų", — teigė kun. Kęstutis Trimakas.

Bažnyčios žinios,
2004 m. Nr. 21

Pradėti Eucharistijos metai

Spalio 17 d. vakare iškilmingomis Mišiomis Šv. Petro bazilikoje buvo pradėti Eucharistijos metai. Po eucharistinio palaiminimo šventasis Tėvas tiesioginėje televizijos transliacijoje kreipėsi į Gvadalacharoje vykusio Tarptautinio Eucharistinio kongreso dalyvius. Popiežius savo kalboje sakė, jog šiandien smurto, terorizmo ir karo sumaišties veikiamame pasaulyje žmonėms ypač reikalinga Eucharistija. Užtemdytoje nepagarbumo žmogaus gyvybei ir abejingumo kitų vargui kultūroje žmonės ilgisi šio gyvenimo slėpinio. Šventasis Tėvas paskelbė 2008 m. būsimo 49-ojo Eucharistinio kongreso vietą — Kanados miestą. Popiežius pats perskaitė savo kalbos pradžią ir pabaigą, likusį tekstą skaitė arkivyskupas Leonardo Sandri.

Spalio 10—17 d. Gvadalacharoje vykusiame 48-ajame tarptautiniame Eucharistiniame kongrese dalyvavo daugiau kaip 15,000 delegatų iš 87 šalių. 60 proc. oficialiųjų kongreso dalyvių buvo apgyvendinta šeimose. Renginiuose dalyvavo daugiau kaip milijonas Meksikos katalikų. Į kongreso uždarymo iškilmes centrinėje didmiesčio aikštėje susirinko apie pusę milijono tikinčiųjų.

Popiežiaus legatas Tarptautiniame Eucharistiniame kongrese kardinolas Jozef Tomko paskelbė septynis pasiūlymus, suformuluotus parengiamajame Teologiniame pastoraciniame simpoziume. 87 šalių delegatai aplodismentais pritarė šioms apibendrintoms gairėms: būtina pabrėžti sekmadienio Mišių svarbą; Dievo Kūno ir kraujo (Devintinių) šventei ir procesijai grąžinti reikšmingumą; naujai įvertinti Eucharistijos adoraciją visomis formomis, taip pat naktinę adoraciją; pabrėžtina dažnos ir vertai priimamos Komunijos, drauge ir Susitaikinimo sakramento svarba; ragintina iš Eucharistijos kylanti misijų dvasia; skatinti gailestingumo darbai, dalyvavimas su vargšais Mišių aukoje ir prie stalo; dvasinis angažavimasis derintinas su vargšų poreikiais; Eucharistijoje reikia atnaujinti tikėjimą, aukojimąsi, bendrystę ir tarnavimą — kaip ženklą Katalikų Bažnyčiai ir pasauliui.

Iškiliausi Tarptautinio Eucharistinio kongreso momentai buvo piligrimystė į šiaurinėje miesto dalyje esančią Zapopan Marijos šventovę, kur dalyvavo apie 4 milijonai tikinčiųjų. Spalio 14 d. vyko kita didžiulė Euchastinė procesija per milijoninio Gvadalacharos didmiesčio centrą — joje dalyvavo apie pusę milijono tikinčiųjų.

Tarptautinio Eucharistinio kongreso renginių metu įvairių šalių hierarchai akcentavo Bažnyčiai tenkančius iššūkius. San Paulo arkivyskupas kardinolas Claudio Hummes apgailestavo dėl politinės valios stygiaus, trukdančio įveikti skurdą. Jis taip pat ragino puoselėti misijinę dvasią ir reiškė susirūpinimą dėl to, kad per praėjusį dešimtmetį Lotynų Amerikoje katalikų sumažėjo dešimčia nuošimčių. Kardinolas Bernardas Law kritikavo Šiaurės Amerikoje po Vatikano II Susirinkimo paplitusį požiūrį į Komunijos priėmimą, nesiejamą su Susitaikinimo sakramento poreikiu.

Dievo kulto ir sakramentų kongregacijos prefektas kardinolas Francis Arinze pabrėžė, kad asmeninis pasiaukojimas yra kiekvieno pakrikštytojo uždavinys, panašiai kaip angažavimasis vargšų labui ar veikla siekiant taikos. Popiežiškosios migrantų sielovados tarybos pirmininkas kardinolas Stephen Fumio Hamao pabrėžė, kad Bažnyčia turi pakelti balsą kovodama prieš mažumų atribojimą. Kalbėdamas apie dramatišką migrantų padėtį Meksikoje kardinolas Hamao nurodė „prekybos žmonėmis aukas, ypač moteris ir vaikus". Venecijos patriarchas kardinolas Angelo Scola ypač gyrė Meksikos Bažnyčios gyvybingumą ir pavyzdingą katalikų tikėjimo vienybę. Pasak kardinolo Scola, pagarba Amerikos globėjai Gvadelupės Dievo Motinai ir Eucharistijai sudaro meksikiečių tautos tikėjimo turtą.

Bažnyčios žinios,
2004 m. Nr. 20

JAUNIMO GIESMIŲ ŠVENTĖ

Spalio 17 d. Salake buvo surengta Panevėžio vyskupijos jaunimo giesmių šventė, kurioje dalyvavo aštuoniolika chorų iš visos Lietuvos. Šį projektą parėmė Zarasų rajono savivaldybė, Panevėžio vyskupija ir užsienio fondas. Sumos šv. Mišias aukojo Panevėžio vysk. Jonas Kauneckas. Per pamokslą vyskupas kalbėjo apie jaunystę ir jos misiją šiandieniniame pasaulyje. Ganytojas kvietė išlaikyti jaunatvišką dvasią, kuri visa gali. Pasak jo, daugiausia gyvenime pasiekia ne ypatingais talentais apdovanoti, bet nenuleidę rankų žmonės. Baigdamas pamokslą ganytojas ragino melstis už popiežių Joną Paulių II jo išrinkimo 26-ųjų metinių proga, taip pat už pašaukimus ir misijas.

Pasibaigus Mišioms, parodomosios programos metu, kiekvienas kolektyvas atliko po du kūrinius. Po iškilmių kiekvienam chorų šventės dalyviui vyskupas įteikė jaunimo pokalbių su Dievu knygutę „Kelyje", o šventės organizacinis komitetas — dalyvio diplomą–padėką. Po to įvyko agapė ir vakaronė.

BŽ

STOVYKLA NAUJAMIESTYJE

Panevėžio skautai ir Šv. Petro ir Povilo bažnyčios parapijos jaunimo katalikiškosios organizacijos „Kertinis akmuo" nariai — iš viso keturiasdešimt jaunuolių — spalio 22–24 d. Naujamiesčio parapijos namuose surengė savaitgalio stovyklą „Vaivorykštės tiltas". Parapijos jaunimo grupei sumaniai vadovauja katechetės Jurga Molokaitė, Zita Petkevičiūtė ir diakonas Saulius Černius.

Stovyklos tikslas — supažindinti su skautų organizacijos principais. Per tris dienas jaunuoliai pagal stovyklos numatytą programą artimiau susipažino vieni su kitais, žaidė įvairius skautiškus žaidimus, prisistatė grupėmis, diskutavo, kaip parapijos gyvenimą padaryti įdomesnį ir prieinamą jaunimui. Stovyklos dalyviai klausėsi paskaitos apie tai, kaip svarbu prasimušti pro vidutinybės kiautą, atrasti buvimo bendruomenėje ir tobulėjimo, kultūrinio ir religinio ugdymosi džiaugsmą bei susirasti bendraminčių. Sekmadienį visi stovyklautojai dalyvavo šv. Mišiose.

BŽ

TU, EGLELE, TU ŽALIOJI

Daugelio miestų ir mažesnių miestelių pagrindinėse aikštėse lapkričio gale „išdygo" milžiniškos eglės ir sušvito tūkstančiais švieselių, sumirgėjo blizgančiais papuošalais. Vakare pro namų langus taip pat matyti eglutės. Didžioji jų dalis — dirbtinės, kurios dabar pagaminamos taip gerai, kad iš tolo neįmanoma atskirti, kur tikra, kur dirbtinė.

Bet yra ir nenorinčių atsisakyti tradicijų, t.y., tikros eglutės ar pušelės, kuri visą Kalėdų laikotarpį puoštų namus, skleistų malonų spygliuočio medelio kvapą ir primintų laikus, kai niekas apie plastmasines eglutes nebuvo girdėjęs...

Kai kas tvirtina, kad tikras eglutes puošti — tai alinti gyvąją gamtą, gadinti mišką. Tačiau šiuo metu daugiausia eglučių ir pušelių atvežama ne iš miško, bet ūkininkų plantacijose užaugintų. Medeliai auginami, karpomi, prižiūrimi, kaip bet koks kitas, rinkai skirtas augalas. Jų augintojai, nukirtę eglutes ar pušeles, ton vieton pasodina kitas, kad ir ateityje turėtų pajamų. Eglučių ar pušelių auginimas yra jų specialus verslas, todėl neturėtume jaudintis, kai perkame gyvą eglutę savo namams papuošti per Kalėdas. Tiesa, jau galima gauti ir nenukirstų, o specialiuose puoduose įsodintų eglučių, kurias po Kalėdų, užuot išmetę, galime pasodinti savo kieme ar prie namo.

Beje, kai kas mano, kad eglutę reikia pirkti visai prieš Kalėdas, tuomet ji bus „šviežesnė", ilgiau išsilaikys kambaryje. Tai netiesa, nes visos eglutės, išrikiuotos pardavimui, yra atvežtos tuo pačiu metu: ar jas pirksime lapkričio pabaigoje, ar gruodžio 23–čiąją, „šviežesnės" negausime. Anksčiau nusipirkę, dar galėtume ją geriau užlaikyti, įstatę į kibirą vandens nekūrenamame garaže ar kitoje šaltoje patalpoje. Parsivežę namo, būtinai nupjaukite maždaug 1 colio gabalą nuo eglutės ar pušelės apačios (kai kur patys pardavėjai tai padaro), tuomet įstatykite į vandenį. Tačiau, atėjus laikui eglutę atnešti į kambarį, būtinai visų pirma į stovą, kuriame bus įtvirtinta eglutė, įpilkite labai karšto vandens, o tuomet įstatykite medelio kotą. Karštas vanduo ištirpdys senokai nukirsto medelio sukietėjusius sakus, kurie nepraleidžia vandenį į šakeles, spyglius: tuoj pajusite malonų eglutės ar pušelės kvapą visame bute. Po to, žinoma, reikia pasirūpinti, kad vanduo stove neišsektų — kasdien jį pripildyti, bet jau ne karštu, o šaltu vandeniu.

Kitokia eglutė

Turint mažą butą arba dėl kurios kitos priežasties neperkant įprastosios eglutės, galima Kalėdoms namus papuošti įdomiu, eglutę primenančiu, kambariniu augalu, kuris džiugins ir po švenčių.

Tai Norfolk salų pušelė, angliškai vadinama „Norfolk Island pine" arba „Chrismas tree plant", lot. Araucaria heterophylla. Augalai nėra giminingi nei pušims, nei eglėms, ar kitiems, šiaurėje pažįstamiems spygliuočiams. Šių augalų tėvynė — atogrąžų klimato sala Ramiajame vandenyje, nelabai toli nuo Australijos. Jie taip pat auga Naujojoje Zelandijoje, Pietų Afrikoje, Čilėje, Floridoje, Kalifornijoje ir Havajuose. Čia šios „pušys" užauga iki 200 pėdų aukščio, o senų laikų jūrininkai jų kamienus naudodavo savo laivų stiebams, prie kurių buvo pritvirtinamos burės. Mediena taip pat naudojama įvairiems drožiniams, apdailos dirbiniams. Žinoma, nereikia bijoti, kad „Norfolk Island pine" kambaryje tokia aukšta išaugs ir reikės „prakirsti lubose skylę'. Iš tikrųjų šie augalai auga labai lėtai — per metus išsiaugina daugiausia vieną ar du šakelių vainikus.

Norfolk salą atrado garsusis keliautojas kapitonas James Cook 1744 m. Kiek vėliau saloje buvo įruoštas kalėjimas nusikaltėliams, kuriuos, kaip ir į Australiją, laivais atgabendavo iš Anglijos ir palikdavo „Dievo bei prižiūrėtojų valiai". Vėliau kalinių kolonija panaikinta.

Norfolk salų pušelės spyliai švelnūs, šakelės grakščios ir liaunos, išsidėsčiusios taisyklingais vainikais nuo pat kamieno apačios iki viršaus. Jeigu sumanysite šias pušeles papuošti kalėdiniais blizgučiais, nekabinkite didelių, sunkių, kurie gali šakeles pažeisti. Nepatariama ant augalo kabinti švieseles, nes jos išdžiovins šakas ir augalas praras savo patrauklumą.

Šios pušelės nėra per daug reiklios, tik nepakenčia perdžiūvusios žemės. Jeigu šakelių galai ar pakraščiai pradeda ruduoti, atrodo apdžiūvę, augalas negauna pakankamai vandens. Tačiau nereikia ir perlaistyti: jeigu augalo vidus prie kamieno pradeda gelsti, vadinasi, žemė per šlapia, per dažnai laistoma. Beje, pušelės nereikalauja daug šviesos — iš esmės joms skaisti saulės šviesa nepatinka, todėl nestatykite ant palangės arba ten, kur tiesiai krinta saulės spinduliai. Kaip ir visi augalai, šios pušelės „lenkiasi į šviesą" — kad augalas augtų tiesiai ir neprarastų savo gražaus simetriškumo, retkarčiais pasukite vazoną. Nedėkite prie karštų radiatorių ar šildymo angų, kur pučiamas karštas oras. Saugokite nuo skersvėjų.

Kenkėjai nelabai puola Norfolk salų pušeles, bet kartais atsiranda voratinklinių erkučių (spider mites), jeigu kambaryje oras labai sausas. Tuomet reikia apipurkšti vandeniu, į kurį įpilti keli lašai indams plauti skysto muilo. Purškimą pakartoti, kol kenkėjai išnyks.

Kai matome šias pušeles parduotuvėse, jų šakos palyginti tankios, vešlios, simetriškos ir patrauklios, kadangi augintojai sudaro labai palankias sąlygas ir augalus kruopščiai prižiūri. Ilgą laiką augdamos bute, kur sąlygos nėra tokios palankios, šakos kartais nutįsta, išsikraipo, išsiskečia ir užima daug vietos. Nors niekuomet neradau patarimo, kad galima „Norfolk Island pines" apkarpyti, bet, nesant kitos išeities, tą padariau savo kambaryje augančiai pušelei: kai šakos pasidarė per ilgos ir buvo sunku augalui rasti tinkamą vietą nedidelėje patalpoje, kiekvienos galą nukarpiau paprastomis žirklėmis (augalas neturi sakų, kaip pušis ar eglė). Sakau — kaip bus, taip bus. Jeigu pušelė sunyks, tiek to — ilgiau tokios laikyti negaliu.

„Karpymo operciją" atlikau prieš du mėnesius. Per tą laiką augalas nesunyko, apkarpyti šakelių galai neapdžiūvo, neparudavo, o kai kurie jau pradėjo leisti naujus ūgliukus. Vadinasi, „Norfolk Island pine" galima apkarpyti be žalingų pasekmių (o gal tik man taip gerai pavyko, mat vadinuosi „Žalianykštis"?).

Vienaip ar kitaip, šios patrauklios, kalėdiškos išvaizdos „pušelės" yra geras buto papuošalas Kalėdoms ir kitu metų laiku.

„DRAUGAS" SKELBIA KONKURSĄ

skirtą „Draugo" 95–rių metų sukakčiai paminėti.

Tema: „Draugo" istorija, nuo įsteigimo iki šių dienų.

Rašinio apimtis: 100 mašinėle ar kompiuteriu rašytų puslapių (gali būti ir daugiau)

Dalyvauti gali istorikai, žurnalistai, rašytojai, studentai ir kiti, sugebantys rašyti.

Už geriausią tekstą skiriama 1,000 dol. premija, kurios mecenatas yra Kazimieras Rožanskas.

Rašiniai turi būti atsiųsti iki 2005 m. liepos 12 dienos.

Rašiniai pasirašomi slapyvardžiu, o atskirame voke įrašoma tikroji autoriaus pavardė, adresas ir telefonas.

Siųsti „Draugo" leidėjų valdybos pirm. Marijai Remienei „Draugo" adresu: 4545 West 63rd. Str., Chicago, IL 60629.

„DRAUGAS" IEŠKO

SAVANORIŲ - TELEMARKETING. Jei galite ir turite norą, mums reikia telefonistų - savanorių. Galite skambinti iš namų arba iš „Draugo" raštinės. Skambinkite Valentinui tel. 773-585-9500.

SKELBIMAI

IŠNUOMOJA

Woodridge išnuomojami
1-2 mieg. naujai suremontuoti butai. 1 mieg.— $600-$640; 2 mieg. — $680-$720.
Tel. 630-910-0644, Jana.

Marquette Parke
išnuomojamas gražus 2 mieg. butas.
Tel. 708-656-6599.

Išnuomojamas 4 kamb. 2 mieg. butas
I aukšte, Cicero. Arti bažnyčia, parduotuvės, geras susisiekimas. Privatus kiemas, šalia tuščias nuosavas sklypas. Priimsime su gyvuliukais. **Tel.: 708-652-3212 arba palikti žinutę.**

PASLAUGOS

STATE FARM INSURANCE AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS IR GYVYBĖS DRAUDIMAS
Agentas Frank Zapolis (versle 49 metai)
Off. Mgr. Auksė S. Kane,
Vilma Jarulienė,
Virginija Smuikaitienė
kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St.,
Evergreen Park, IL 60805
Tel. 708-424-8654;773-581-8654

Skelbimų skyrius
Tel. 1-773-585-9500

SIŪLO DARBĄ

ADVOKATO OFISAS IEŠKO ŽMOGAUS, turinčio patirties nekilnojamo turto srityje, gerai kalbančio angliškai ir lietuviškai, dirbančio kompiuteriu ir galinčio legaliai dirbti šalyje.
Tel. 773-284-0100.

Caregivers need in Wisconsin
for Christmas season.
Must have good Eng.
SS and DI helpful.
Call Greg 256-657-8044.

Norite dalyvauti
Žalios Kortos DV2006
Loterijoje kreipkitės į
ATLANTIC Express Corp.
8801 S. 78 th Ave,
Bridgeview, IL 60455
Tel:1-708-599-9680
Užpildysime anketą, nufotografuosime.

SIUNTINIUS, PINIGUS, AUTOMOBILIUS

SIŲSKITE PER
ATLANTIC Express Corp.
YRA GALIMYBĖ UŽSISAKYTI KONTEINERI
SIUNČIAME AIR CARGO IR LAIVU
LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, UKRAINA, BALTARUSIJA
IŠSIUNČIAME KIEKVIENĄ SAVAITĘ.
PRISTATOME GAVĖJUI TIESIAI RANKAS.

1-800-775-SEND

Mūsų atstovai:
Bravo Coffee and deli
238 Main Str. LEMONT, IL 60439, Tel:630-257-3300
KALYNA corp.
338 S. Rohlwing Road PALATINE 60067, Tel:847-776-7766
2719 W. 71st Str. CHICAGO, IL 60629, Tel: 773-434-7919
8801 78 Th Ave BRIDGEVIEW, IL 60455, Tel:708-599-9680

Draugo lietuviukai

Redaktorė Vitalija Pulokienė, 2004 m. gruodžio 7 d., antradienis (Nr.86), 5 psl.

Gyvasis kampelis

Uodas

Uodas – tai skraidantis vabzdys, aptinkamas visame pasaulyje. Žinoma apie 1,700 uodų rūšių. Uodas gali nuskristi 1–1,5 mylias per valandą!

Įkandimai

Uodo patelės minta krauju ir augalų nektaru. Įkandusi uodė savo aukai įšvirkščia krešėjimą mažinančio skysčio, kad kuo ilgiau tekėtų kraujas. Savo auką uodė randa pagal kvapą ir pagal skleidžiamą šilumą. Ne visų rūšių uodai kanda žmonėms.

Ligų nešiotojai

Uodai dažnai yra tokių ligų nešiotojai, kaip maliarija, encefalitas, geltonoji karštinė, vakarų Nilo virusas ir kt. Uodų patelės, siurbiančios kraują, vieną ar kitą ligą gali pernešti nuo vieno gyvulio kitam.

Anatomija

Kaip ir visų vabzdžių, uodų kūnas padalintas į tris dalis (galva, krūtinė ir pilvas). Uodas turi tvirtą skeletą ir šešias ilgas kojas, porą sparnų ir šiaudelio formos straubliuką, kurio pagalba gali misti tik skystu maistu.

Gyvenimo ciklas

Uodo gyvenimas trunka apie mėnesį. Prisisiurbusi kraujo uodė ant vandens padeda 40–400 mažyčių baltų kiaušinėlių. Po savaitės kiaušinėliai virsta lervomis, kurios kvėpuoja oru ir minta plūduriuojančiomis organinėmis medžiagomis. Vėliau lervutė virsta lėliuke, kuri nesimaitina. Po kelių dienų iš lėliukės išsirita suaugęs uodas, kuris gyvena tik kelias savaites.

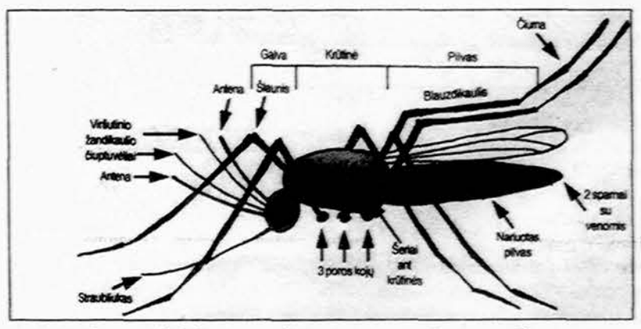

Ar žinojote, kad...

* Bičių akys plaukuotos.

* Krevetės širdis yra galvoje.

* Krokodilo liežuvis priaugęs prie gomurio, todėl krokodilas jo negali iškišti.

* Žirafa ausis išsivalo savo 50 cm ilgio liežuviu.

* Šuo – pirmasis gyvūnas kosmose, o avis, antis ir gaidys – pirmieji skrido oro balionu.

* Musė gyvena tik 14 dienų.

* Tikroji priežastis kodėl strutis kiša galvą į smėlį yra tai, kad jis ieško vandens.

* Kiekvienoje šokolado plytelėje yra pakliuvę maždaug aštuonios vabzdžių kojos.

* Karvė gali pati užlipti laiptais aukštyn, bet niekada nenulips žemyn.

* Buriažuvė – greičiausia žuvis pasaulyje. Ji gali plaukti iki 109 km per val. greičiu.

Konkursui:

Aš ir mano laikraštis „Draugas"

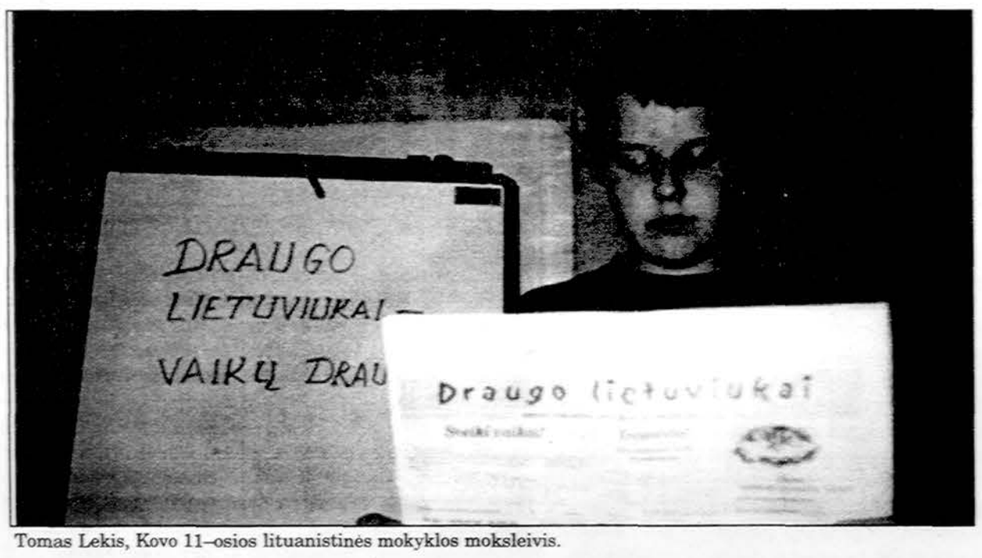

Tomas Lekis, Kovo 11–osios lituanistinės mokyklos moksleivis.

„Draugas" – mano naujas draugas!

Aš Amerikoje gyvenu jau 4 metus. Kai pradėjau lankyti Kovo 11–osios lituanistinę mokyklą, aš išgirdau apie laikraštį „Draugas". Mes dažnai skaitome vaikų puslapį ir siunčiame į redakciją piešinius bei eilėraščius. „Draugo" lietuviukuose gali sužinoti kuo domisi kiti Amerikos lietuviai vaikai. Džiaugiuosi, kad turiu naują draugą.

Žiema

Žiema, vaikučiai, šalčiausias metų laikas. Minkštos sniego kepurėlės apdengia žemę. Kažin kur toli sniego laukas lyg susilieja su dangumi, o čia pat po kojomis iš mėtytos spindinčios sniego žvaigždelės, išbarstytos po visą žemelę. Lyg kokių nematomų rankų padaryti sušalusių upių veidrodžiai vingiuojasi, nelyginant kokie didžiuliai žalčiai baltose žiemos pievose.

Ar žinote, vaikai, ką žmonės turėjo minty, sakydami: „Persigando, kaip žiema pavasario".

Mįslės

* Balta drobulė visą pasaulį užgulė.

* Be kirvio, be grąžto tiltą pastato.

Brydė

Prisnigo.

Takus, keliukus, pravėžas paslėpė sniegas, kaip baltas, nerašytas popierius. Įbrisi – ir liks žymė.

Pražudė sniegas miškinį kirstuką. Dvi dienas, dvi naktis vertė vėjas snaiges. Užnešė visas kirstuko urvo skyles. O ėsti baisiai norisi. Iškišo galvą žvėrelis iš viksvų, šakelių, lapų krūvos ir išgirdo genį savo kalvėj besidarbuojantį. Ne geležį, ne plieną kalė marguonėlis – sėklutes iš pušies kankorėžio gvildeno. Be rankų nespartus darbas. Daugiau sėklučių iškrenta žemėn, negu patenka į burną. Štai po medžiu visa jų krūva išaugus.

Panoro ir kirstukas naktį kokį mažą kankorėžiuką parsinešti į savo gūžtą. Nusėlino, atvilko, bet sniege pribraidė, pritrypė. Laputei to ir tereikėjo. Aptikus pėdas, atsitūpė po eglute, ir kitą naktį, kai kirstukas kuo ramiausiai brido žinomu keliu į kankorėžių aruodą, – pakliuvo smalizei į dantis.

Gediminas Isokas

Žiemužėlė

Su šalnom ir šiaurės vėjais–
Žiemužėlė štai atėjo.

Ilgos naktys trumpos
dienos,
Mirga žvaigždės
mėnesienoj.

Sniego senis nulipdytas,
Juodos akys išrašytos.

Laidom gniūžtėm, čiuožiam
baloj,
Linksma, nors ir nosys šąla.

Balė Voveraitė

Išminčių dovanos

Į kryžiažodį įrašyk žodžius.

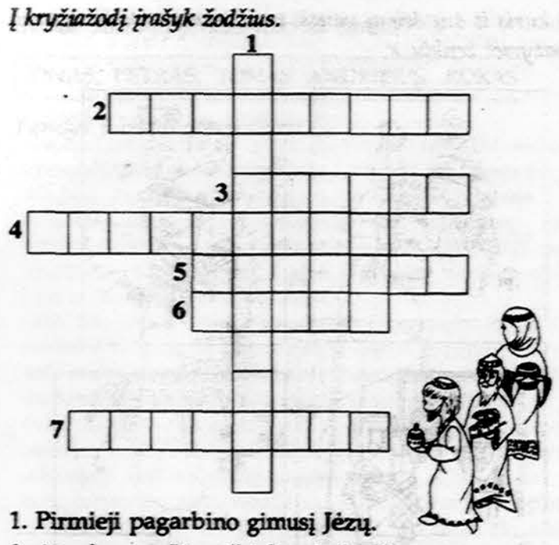

1. Pirmieji pagarbino gimusį Jėzų.
2. Atvyko pas Jėzų iš tolimųjų kraštų.
3. Jėzaus motina.
4. Miestelis, kuriame gimė Jėzus.
5. Pranešė žinią piemenėliams.
6. Marijos kūdikėlio vardas.
7. Marijos ir Jėzaus globėjas.

Pasijuokime!

Penkiametis Andrius niekaip negali suprasti savo dvimečio broliuko kalbos, tada nepatenkintas kreipiasi į mamą:

– Mamyte, ar tu įsitikinusi, kad mano broliukas lietuvis?

***

Arūnai, ar įpylei žuvytėms šviežio vandens?

– Ne, jos dar šito neišgėrė.

***

– Mano sesė dirba kasininke.

– O ką ji ten daro?

– Nežinau, turbūt pinigus kasa.

***

Mokytojas klausia:

– Jeigu aš skambinu, tu skambini, jis, ji skambina telefonu, tai koks čia laikas?

– Laikas mokėti už pokalbius telefonu, – atsako mokinys.

***

Mokytoja: – Kurmis suėda tiek, kiek pats sveria!

Mokinys: – O iš kur kurmis žino, kiek jis sveria?

Aš noriu būti...

Šią savaitę „Draugo" lietuviukai pasakoja apie mergaitę, kuri nori tapti dailininke. Tai 10 metų **Kamilė Kevličiūtė**.

Kamilė labiau už viską pasaulyje mėgsta piešti. Ji, žinoma, kaip ir kiti lietuviukai, lanko Čikagos lituanistinę mokyklą, šoka tautinius šokius bei dainuoja. Tačiau piešimas jai – ypatingas užsiėmimas.

Paklausiau Kamilės, ką ji mėgsta piešti?

Pasirodo, Kamilei patinka piešti žmones, jų charakterius, nuotaikas bei įvairias išraiškas. Neseniai Kamilė lankėsi „Draugo" redakcijoje ir nupiešė „Draugo" administratorių, labai rimtą dėdę, Valentiną Krumplį. Palyginkite, vaikučiai, ar panašus tikrasis Valentinas į Kamilės pieštąjį.

Kamilė turi mažesnę sesutę, vardu Gloria, kuri taip pat pabandė nupiešti „Draugo" administratorių. Aš manau, kad labai panašus. O kaip galvojate jūs, vaikai?

Palinkėkime sesėms sėkmės kūryboje. O Kamilei – tapti pačia garsiausia pasaulyje portretiste.

Tikrasis Valentinas Krumplis

Kamilė Kevličiūtė.

Atpažinkite šią pasaką

VILNIAUS SENAMIESČIUI NEGRESIA PAVOJUS

Vilniaus senamiesčio detaliojo plano problemas protingiausia išsiaiškinti ir išspręsti valstybės viduje, o ne kelti į tarptautinį lygį, teigė Lietuvos nuolatinė atstovė prie UNESCO ambasadorė **Ina Marčiulionytė.**

Pasak ambasadorės, neseniai Vilniuje lankęsi tarptautiniai ekspertai pažadėjo daug ką pasakyti ne konstatavimo, o klausimų detaliojo plano rengėjams forma, kad patiems plano rengėjams taptų aiškesnė senamiesčio situacija. Taip pat laukiama ir nacionalinių Tarptautinės paminklų ir saugotinų vietų tarybos (ICOMOS) ekspertų bei atstovo iš Pasaulio paveldo miestų organizacijos išvadų.

— Kodėl reikėjo tarptautinės ekspertizės ir ar užsienio ekspertai buvo įpareigoti pateikti savo ekspertizę UNESCO Pasaulio paveldo globos komitetui?

— ICOMOS ekspertai į Vilnių atvyko Kultūros ministerijos ir Vilniaus savivaldybės prašymu, siekiant profesionalaus žvilgsnio į Vilniaus senamiestį iš šalies. Jie susipažino su senamiesčiu, rengiamu jo detaliuoju planu, apžiūrėjo problemines vietas ir iki Kalėdų atsiųs savo įvertinimą.

Tarptautinių ekspertų išvados skiriamos Lietuvai, bet nėra pateikiamos UNESCO Pasaulio paveldo komitetui, nes ši tarptautinė organizacija ekspertų į Lietuvą nesiuntė. Jų išvadų ir žvilgsnio iš šalies reikėjo mums, mat esama labai skirtingų nuomonių dėl Vilniaus senamiesčio detaliojo plano projekto.

Vilniaus savivaldybė yra pažadėjusi be ekspertų išvadų netvirtinti Vilniaus senamiesčio detalaus plano. Susitikime su Vilniaus meru man buvo tai dar kartą užtikrinta.

— Ar tikėtina, kad Vilnius gali būti įtrauktas į pavojuje esančių UNESCO globojamų objektų sąrašą, kaip teigia Vilniaus senamiesčio visuomeninė komisija?

— Ekspertai labai nustebo tokiomis kalbomis ir nemato jokio pagrindo įtraukti Vilnių į vadinamąjį Pavojuje esančio pasaulinio paveldo sąrašą.

Tarptautinių ekspertų teigimu, visuomenės aktyvumas yra sveikintinas pilietiškumo pasireiškimas. Pasak jų, su visuomene reikia kalbėtis, tačiau tai turi būti konstruktyvus ir iš abiejų pusių geranoriškas dialogas. Konfrontacija niekada nieko gero neduoda. Ekspertų žiniomis, taip nebūna, kad tik visuomenės nuomonė lemtų — to nėra buvę nė vienoje valstybėje. Specialistai atvažiuoja konstruktyviai kalbėtis, o ne į piketus žiūrėti — ką gali daugiau padėti piketas? O Vilniaus senamiesčio visuomeninės komisijos kreipimasis į tarptautinius ekspertus tikrai buvo perduotas, susitikta su sostinės rajonų bendruomenių atstovais.

Kita vertus, ekspertai mus pagyrė, kad Lietuva šias problemas bando išspręsti savo valstybėje, nes kritika, kuri pasiekia Pasaulinio paveldo globos komitetą, pliusų mūsų valstybei tikrai neprideda. Be to, šio komiteto nariai neturi tiek informacijos, kiek, pavyzdžiui, gali gauti specialiai atvykstantys ekspertai.

Kadangi Vilniaus senamiesčio detaliojo plano projektas sukėlė daug diskusijų, vadinasi, pats laikas sustoti, peržiūrėti, pakoreguoti, ką reikia, bet būtina susitarti tarpusavyje, Lietuvoje, o ne iškelti į tarptautinį lygį, kad kažkas už mus tai spręstų.

— Kaip manote, ar Vilniaus senamiesčio detaliojo plano rengėjai atsižvelgs į ekspertų išvadas?

— Natūralu, kad plano rengėjas turi savo subjektyvią nuomonę ir ją gina. Tarptautiniai ekspertai labai pabrėžė, kad Vilniaus senamiestis yra ne tik savivaldybės senamiestis, bet jis yra pasaulio paveldo objektas. Ekspertai klausė, ar mūsų šalyje pasaulio paveldo objektus reglamentuoja atskiras įstatymas. Mes sakėme, kad ne, bet turime pakankamą teisinę bazę, Lietuva yra ratifikavusi Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo globos konvenciją. Pakankama teisinė bazė gerokai peržengia Vilniaus savivaldybės kompetencijos ribas.

Pripažinę aukštą mūsų specialistų profesionalumo lygį ir gerus norus, ekspertai sakė, kad galiojantys teisiniai dokumentai turi būti suderinami tarpusavyje, ir perspėjo neskubėti patvirtinti tą svarbų dokumentą — Vilniaus senamiesčio detalųjį planą. Puikiai suprantame, kad patvirtinus detalųjį planą, jį pakeisti bus be galo sunku, beveik neįmanoma.

— Kokią numatote tolesnę įvykių raidą?

— Tikiu, kad bus rastas geriausias sprendimas dėl Vilniaus senamiesčio detaliojo plano, ekspertų išvadose pristatytos ir aptartos, bus dėl ko pagalvoti, pasvarstyti ir pasiginčyti. Gruodžio pradžioje Vilniuje laukiame dar vieno eksperto iš Pasaulio paveldo miestų organizacijos, kurį pakvietė pati Vilniaus savivaldybė.

Vilniaus senamiestis, į kurį veiksmingai įsirikiavusi šių dienų reklama apie išeivijos dailės parodą.

Pranės Šlutienės nuotrauka

Prašysime, kad visi trys užsienio ekspertai susisiektų tarpusavyje ir pasitartų.

Savo išvadas pateiks ir atskira nacionalinių ICOMOS ekspertų darbo grupė. Nemanau, kad tos nuomonės turėtų labai skirtis, nes visi ekspertai yra tikri savo srities profesionalai, tačiau Lietuvoje manoma, kad užsieniečiai vertina objektyviau.

— Turbūt Vilniaus detaliojo plano problema — ne vienintelė tokia Europoje?

— Tikrai ne! Antai Rygos senamiesčio klausimas yra nuolat svarstomas UNESCO Pasaulinio paveldo komitete, tačiau nuo to greičiau nėra sprendžiamas. Kol kas rezultatas nėra pasiektas, nes veiksmingiausia geranoriškai tvarkytis viduje. Komitetas renkasi kartą ar du per metus, o per tą laiką galima daug naujų namų senamiesčio zonoje pastatyti...

Labai sunki situacija susiklostė Vokietijos Kelno mieste, jau įtrauktame į Pavojuje esančių paveldo objektų sąrašą. Girdėjau net grasinimų, kad, jei padėtis nesikeis, šis miestas gali būti išbrauktas iš UNESCO Pasaulio paveldo objektų sąrašo.

Kitas chrestomatinis pavyzdys yra buvęs Vienoje. Senamiesčio apsauginėje zonoje ketinta statyti dangoraižį. Tačiau pagrasinus miesto įtraukimu į „pavojaus" sąrašą. Viena iškart atsisakė šio projekto, nors buvo pasirašytas visos statybų sutartys, sutarti visi pinigai.

Nesame išskirtiniai — daugelis miestų turi panašių komercinių ir privačių interesų istoriniuose centruose, tačiau Lietuvoje vėluojama identifikuoti problemą. Pradedame šaukti tada, kai naujas pastatas jau kyla arba yra pastatytas.

— Ačiū už pokalbį.

Kalbėjosi
Laura Pačtauskaitė
(Eltos žurnalistė)

Geriausia kalėdinė dovana DRAUGO prenumerata!

Kalėdų proga užsakykite DRAUGĄ savo draugams, vaikams, anūkams, giminėms ir pažįstamiems (pirmą kartą prenumeruojant tik $65.00 metams JAV) Mes nusiųsime gražų pranešimą, kad Jūs užprenumeravote DRAUGĄ jų vardu.

Kalėdų proga užsakau DRAUGĄ

Siųskite:

Vardas, pavardė _____

_____

Adresas _____

Miestas, valstija, zip code _____

Dovanoja:

Vardas, pavardė _____

Adresas _____

Miestas, valstija, zip code _____

NAMAS PATS SAVE PLAUNA

ANATOLIJUS LAPINSKAS

Namų ruoša — nedėkingas ir begalinis, nuobodus ir nervus tampantis darbas. „Ar jis kam nors patinka? Niekam!" — sušuko tolimais 1940 metais viena amerikietė ir surado, kaip ji pati sako, „geriausią kelią". Moteris išrado namą, kuris pats save švarina. Jeigu kokioje nors gyvenimo mokykloje kas nors sugalvotų vertinti namų „elgesį", tai toks, tiesiog pavyzdinio elgesio namas, be abejo, būtų laikomas pirmūnu...

Frances G. Bateson gimė 1915 metais architekto šeimoje, Newberg mieste, Oregon valstijoje. Būdama keturiolikos metų, ji eksternu baigė politechnikos kolegiją per dvejus metus užuot numatytų keturių.

Po to Frances ištekėjo už inžinieriaus elektriko, kuris po Antrojo pasaulinio karo iš visų jėgų stengėsi susirasti kokį nors darbą. Kadangi įsidarbinti jam niekaip nepavyko, jis pasiūlė eiti į darbą savo žmonai. Ji visai tam neprieštaravo ir, neilgai mąsčius, pradėjo savo verslą — atstatyti sugriuvusius namus.

Frances verslas gyvavo ir klestėjo ištisus 45 metus. Tai, žinoma, šiek tiek erzino nevykėlį vyrą. Jis pareikalavo, kad žmona pakeistų pavardę. Jinai tą ir padarė, tapdama Frances Gabe. Dabar šia pavarde puikuojasi viena žinomiausių Amerikos moterų — išradėjų.

Nenuostabu ir tai, kad su vyru Frances greitai išsiskyrė. Taigi amerikietė tapo kartu ir vieniša motina, ir aktyvi „businesswoman" viename asmenyje, kuri nekentė namų ruošos, bet niekur nuo to pabėgti negalėjo.

Vėlgi girdime: „O kam ta ruoša patinka? Niekam!", ir Frances per dvi dešimtis metų sukūrė „Self–Cleaning House" — save švarinantį (galima būtų versti — savišvaros) būstą. Tiksliau ne sukūrė, bet tik gerokai perstatė savo nuosavą namą.

Sienas, lubas ir grindis F. Gabe padengė vandeniui nepralaidžiu skysčiu, kažkokia derva. Visi baldai tame būste taip pat buvo pakeisti į pagamintus iš vandeniui nepralaidžių medžiagų. Teko atsisakyti kilimų. Gali kilti pagrįstas klausimas: kodėl taip reikia saugotis vandens?

Reikalas tas, kad kiekvieno kambario lubose, tiksliai centre buvo įrengti labai keisti prietaisai, suderinantys savyje valymo, džiovinimo, šildymo ir šaldymo funkcijas. Šis prietaisas įjungiamas vienu mygtuko paspaudimu, o po to pradeda veikti kažkas panašaus į dušą: iš besisukančių prie lubų snapelių po visą kambarį išpurškiamas muilinas vanduo.

Paspaudus kitą mygtuką, pradeda lietis švarus vanduo, nuplaunantis muilą. Trečias mygtukas įjungia galingą ventiliatorių, kuris išdžiovina jau švarią patalpą.

Ne namas, pasakysite, o indaplovė arba skalbimo mašina. Beje, tiktų ir automobilių plovimo aikštelės pavadinimas. Būtina pažymėti, kad praktiškai visi stambūs daiktai šiame name turi nuožulnius paviršius, kad juose nesikauptų vanduo.

Grindys čia turi sudėtingą drenažo sistemą, o svarbiausia, nuolaidžius kampus. Vertybes ir kitus pažeidžiamus daiktus prieš šią radikalią buto švarinimo procedūrą šeimininkė paslepia po stiklu. Paveikslai ant sienų yra padengti plastiku.

Iš viso šiame save švarinančiame name yra įrengti 68 Frances Gabe užpatentuoti prietaisai. Pavyzdžiui, knygų lentynos pačios nuo savęs nurenka dulkes, o židinys įrengtas taip, kad pats nusikrato pelenų. Rūbų spinta — tai skalbimo ir džiovinimo mašinos junginys. Jūs tiesiog pakabinate ten kelnes ir vėliau pasiimate švarų daiktą, nes valymas vyksta tiesiai ant pakabos.

Virtuvės spinta kartu yra ir indaplovė: jūs padedate nešvarius indus į bufetą, uždarote dureles ir paspaudžiate mygtuką. Žodžiu, kaip dabar sakytume — turbopaslauga. 1984 metais F. Gabe patentų galiojimo laikas baigėsi. Tačiau ji taip ir nepraturtėjo dėl savo namo išradimų, nes visi susidomėję investuotojai kažkodėl greitai dingdavo.

Tai, ką šiandien vadiname „protingu namu", tais laikais — prieš keletą dešimtmečių, nors ir labai liūdna, niekam nebuvo reikalinga. O prieš keletą metų, jau šiame amžiuje Frances daugelio dešimtmečių kūdikis — save švarinantis namas, buvo pažeistas potvynio, po to ir žemės drebėjimo. Įžymusis namas tapo netinkamas gyventi. Šio namo modelis demonstruojamas Dallas moterų muziejuje (The Women's Museum) ir yra vienas populiariausių eksponatų.

Naujausiomis žiniomis, Frances, sulaukusi jau 89 metų, yra gyvybinga ir aktyvi, tačiau laisvalaikį skiria jau ne čiaupų ir ventiliatorių paieškoms, bet dailei, muzikai, taip pat gausiam anūkų ir proanūkų būriui. Frances Gabe vardas užima garbingą vietą žymiausių Amerikos moterų plejadoje.

SUKŪRĖ ŽYDINTĮ TELEFONĄ

Aplinkos apsauga besirūpinantys Didžiosios Britanijos mokslininkai sukūrė biologiškai skaidomą mobiliojo telefono korpusą: atitarnavęs jam skirtą laiką, jis dirvoje suyra ir pražysta gėle, kurios sėkla įdėta į korpuso vidų.

Vieno Vidurio Anglijos universiteto mokslininkai teigia, kad naujasis prietaisas, pagamintas iš specialaus polimero, labai padės tausoti gamtą. Kadangi gamintojai nuolat pasiūlo vis naujų modelių, žmonės kasmet išmeta milijonus mobiliųjų telefonų.

„Telefonų gamybos srityje tai tikra naujovė, o ir vartotojai patenkinti, nes jaučiasi prisidedantys prie savo aplinkos tausojimo", – teigė Worwick universiteto darbuotojas Kerry Kirwan.

Vartotojus kūrėjai suskubo patikinti, kad sėkla, paslėpta po plonu peršviečiamu stikliuku, ima dygti tik tada, kai telefono aparatas išmetamas. „Į prototipų korpusus įdėjome saulėgrąžų sėklų, tačiau su sodininkystės specialistais aiškinamės, kokios kitos gėlės labiausiai tiktų. Galbūt kitą kartą įdėsime aguonų arba rožių sėklų", – pridūrė K. Kirwan.

Mokslininkas teigė, jog telefonai su „pražystančiais" korpusais rinkoje pasirodys jau kitąmet, tačiau, kiek jie kainuos, pasakyti negalėjo.

(BNS–Reuters)

KODĖL VAIKAI VERKIA?

Ispanas Pedro Monago pristatė viešumon savo išrastą aparatą, angliškai vadinamą „WhyCry" (Kodėl verki?), kuris padeda nustatyti priežastį, kodėl vaikas verkia.

Išradimo tikrasis sumanytojas buvo išradėjo tik gimęs vaikas, kuris, pasak išradėjo, verkė kone nenutrūkstamu verksmu. Pavargęs nuo vaiko šauksmo, jis nusprendė vienąkart išspręsti šią problemą su specialiai sukurtu aparatu.

Pradėjęs nuo savo sūnaus elgesio stebėjimo, Pedro Monago baigė visaapimančiais net šimto kūdikių elgsenos tyrinėjimais.

Remiantis tyrimų rezultatais, jam pavyko išskirti penkis kūdikio verksmo tipus. Penkios priežastys — penki besiskiriantys vienas nuo kito verksmo skambesiai. Kai tik aparatas nustato kūdiko verksmo tipą, jo ekrane pasirodo

atitinkama simbolinio veidelio išraiška, kuri informuoja tėvus apie mylimo vaiko elgesio priežastį.

Kūdikio verksmo priežastys yra penkios: alkis, nuobodulys, skausmas, mieguistumas ir įtampa.

Ispanų išradėjo aparatas 2001 m. užėmė antrąją vietą Ispanijos išradėjų konkurse „Galactica". Beje, šis aparatas tame pačiame konkurse buvo įregistruotas ir kaip senų žmonių priežiūros priemonė.

Anatolijus Lapinskas

EVERESTUI REIKIA GLOBOS

Everestą reikėtų įtraukti į Jungtinių Tautų globojamų objektų sąrašą, nes pasaulinio klimato šiltėjimas kelia grėsmę Himalajų regiono gamtai.

Didžiojoje Britanijoje registruota aplinkosaugos organizacija „Friends of the Earth" („Žemės draugai") tvirtina, kad tirpstantys Himalajų ledynai perpildo ežerus, didėja potvynių, nuošliaužų tikimybė, grėsmė žmonių gyvybei ir unikaliai gamtai.

Ši organizacija lapkričio 18 d. JT pasaulio paveldo komitetui Paryžiuje įteikė peticiją, kuria prašoma užtikrinti aukščiausio Žemėje kalno būklės stebėjimą ir pavojų įvertinimą. Peticiją pasirašė ir grupė alpinistų, tarp kurių yra ir garsusis Reinhold Messner.

„Everesto kalnas yra svarbus pasaulio gamtos, ne tik Nepalo, simbolis. Jei šiam kalnui grėsmę tikrai kelia klimato pokyčiai, tuomet žinosime, kad padėtis rimta", — sakė organizacijos „Friends of the Earth" Nepalo skyriaus direktorius Prakash Sharma.

Seniai mokslininkai skelbia, kad dėl šiltnamio dujų kaupimosi atmosferoje šiltėjantis klimatas pasireiškia katastrofiškų stichinių nelaimių gausėjimu pasaulyje. Pirmieji į klimato pokyčius reaguoja ledynai.

„1953 metais sniegas ir ledas siekdavo iki tako į bazinę stovyklą; dabar ši linija pasitraukė aukštyn per penkias mylias", — sako alpinistas Pemba Dorje Sherpa, gegužę pasiekęs kopimo į Everestą spartumo rekordą. „Everestas praranda savo natūralų grožį. Mūsų bendruomenės gyvena iš turizmo. Jei neteksime jo, nieko nebeliks mūsų vaikams", — kalbėjo jis.

Aplinkosaugininkams taip pat rūpi koralų rifai Belize ir ledynai Peru — prašoma, kad ir šie regionai būtų įtraukti į JT saugojamų objektų sąrašą.

(Elta)

G. GRAJAUSKO „REZERVATO" PREMJERA

Anot paties autoriaus, pjesė „Rezervatas" parašyta pernai JAV, Iowa valstijoje, pristatyta Avinjono teatro festivalyje Prancūzijoje bei Naujosios dramos akcijoje Vilniuje.

Vienas pjesės režisierių, aktorius Darius Meškauskas sako, jog šis spektaklis yra apie gyvenimą, apie tikėjimą, mūsų civilizacijos ydingumą, vienišus žmones, kurie sugalvojo žaisti indėnus, kad pabėgtų nuo realybės. D. Meškausko teigimu, tai pjesė apie rezervatą žmonių galvose, nes rezervato sąvoka, anot jo, yra ne tik geografinė, – tai gali būti ir dvasinė žmogaus būsena.

„Rezervato" pastatymo režisierius statytojas – Aidas Giniotis, režisierius – D. Meškauskas, dailininkė – Ramunė Skrebūnaitė. Vaidmenis kūrė D. Meškauskas, Eglė Barauskaitė, Edvardas Brazys ir Vaidas Jočys.

Klaipėdiečio poeto G. Grajausko pjesė „Rezervatas" pradeda naujosios lietuvių dramaturgijos akciją „N. Drama 2004", kuri truks iki pat 2005 metų kovo mėnesio. Tada ją užbaigs Ūlos Banytės pjesės „Meškis po širdimi" premjera taip pat Klaipėdos dramos teatre. Akcijos metu, kuri, beje, pretenduoja į rekordą, mat truks net penkis mėnesius, Klaipėdos dramos teatre bus pristatyti naujausios šiuolaikinių lietuvių dramaturgų pjesės, pastatytos įvairiuose Lietuvos teatruose. Pasak Klaipėdos dramos teatro vadovo Gedimino Pranckūno, teatras stengiasi skatinti kurti ir statyti naujas pjeses.

(Elta)

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

EUROPA

KIJEVAS

Ukrainos prezidentas Leonid Kučma atmetė savaitgalį opozicijos pateiktą ultimatumą ir pareiškė neketinąs daryti nuolaidų, jeigu opozicija nesutinka, kad būtų padarytos Konstitucijos pataisos. Opozicija atsisakė svarstyti Konstitucijos reformą ir sumažinti prezidento įgaliojimus iki Aukščiausiojo Teismo gruodžio 26 d. paskirto prezidento rinkimų trečiojo rato. Ji reikalauja, kad L. Kučma pasirašytų pakeistą prezidento rinkimų įstatymą, kuris užkirstų kelią klastotėms, taip pat pakeisti Centrinės rinkimų komisijos sudėtį ir patvirtinti vyriausybės atleidimą. Posėdyje su Vyriausybe pirmadienį Kučma atmetė šiuos reikalavimus.

RYGA

Po praėjusią savaitę įvykdyto išpuolio prieš Latvijos gyventojus Britanijos Solkford mieste Latvijos užsienio reikalų ministras Artis Pabdiks pareiškė, kad gali būti sudarytas valstybių, sąrašas, kuriose būti šalies gyventojams pavojinga. Į šį sąrašą gali būti įtrauktos Europos Sąjungos, taip pat kitos šalys. Trys latviai praėjusią savaitę buvo sužeisti peiliu Britanijos Solkford mieste. Vienas 38-erių metų vyras kritiškos būklės paguldytas į ligoninę, antrojo vyro ir moteris sužeidimai nebuvo tokie pavojingi gyvybei.

PARYŽIUS

Prancūzijos sostinėje pirmadienį prasidėjo kraštutinių dešiniųjų šalininko Maxime Brunerie, kuris sako norėjęs palikti savo pėdsaką istorijoje, teismas — jis kaltinamas mėginimu prieš dvejus metus, per Bastilijos paėmimo dienos karinį paradą, nužudyti šalies prezidentą Jacques Chirac. 27 metų studentui, kuris, kaip teigia gynyba, kenčia nuo psichiatrinio pobūdžio problemų, grės kalėjimas iki gyvos galvos, jeigu jis bus nuteistas dėl mėginimo nužudyti.

MADRIDAS

Įvairiuose Ispanijos miestuose pirmadienį sprogo septynios bombos, apie kurias kiek anksčiau buvo perspėję anoniminiai asmenys, paskambinę į vieno baskų laikraščio redakciją ir kalbėję ginkluotos baskų separatistų grupuotės ETA vardu. Sprogimai nugriaudėjo šiauriniuose Leon ir Santilliana del Maro miestuose bei pietiniame Malaga mieste. Kol kas nenurodoma, kuriuose miestuose nugriaudėjo kiti sprogimai. Nesunkiai nukentėjo du ar trys žmonės.

JAV

NEW YORK

JAV prezidentas George W. Bush ketina atleisti iždo vadovą John Snow ir pakeisti jį Andrew Card, dabartiniu Baltųjų rūmų administracijos vadovu, pirmadienį praneša šalies dienraštis „The New York Times". Apie pasitraukimą paskelbė jau aštuoni G. W. Bush kabineto nariai. J. Snow neteks savo posto, kai tik prezidentas pasakys, kas jį pakeis, teigė laikraščiui Baltųjų rūmų patarėjas, bet kol kas neaišku, ar G. W. Bush jau pasirengęs priimti tokį sprendimą, priduria „The New York Times". A. Card, kuris yra artimas G. W. Bush draugas, gerus santykius palaiko ir su Kongresu bei Federalinio iždo banko vadovu Alan Greenspan. A. Card įėjo į istoriją, kai vienoje Floridos mokyklos klasių prezidentui pašnibždėjo į ausį apie išpuolius, surengtus prieš JAV 2001 m. rugsėjo 11 dieną.

AZIJA

BEIJING

Kinijos medikai sukūrė skiepus nuo ūmaus kvėpavimo takų sindromo (SARS) viruso ir pirmą kartą išbandė jų poveikį žmonėms. Antikūnių, neutralizuojančių sunkaus ūmaus respiracinio sindromo bakterijas, atsirado 24 iš 36 savanorių, dalyvavusių testuose, organizme. Tačiau iki komercinio panaudojimo reikės atlikti dar kelis bandymus. Šiuo metu kuriami dar dešimt skiepų nuo SARS. Keturi jų kuriami Kanadoje ir JAV. Jų klinikiniai bandymai prasidės šių metų pabaigoje.

TOKYO

Japonijos pacifistai pirmadienį pranešė dėl atominių bombų, numestų ant Hiroshima ir Nagasaki miestų, planuojantys surengti „liaudies tribunolą", kuris simboliškai pripažintų JAV kaltomis dėl šių karo nusikaltimų. Apie 30 akademikų, teisininkų ir taikos aktyvistų šį teismą ketina surengti kitais metais, kai bus minimos 60-osios sprogimų metinės. Nuosprendis būtų perskaitytas Washington, D.C. 2006 metų pradžioje. Kaltinamaisiais taptų pagrindiniai JAV politikai, tarp jų velionis prezidentas Harry Truman, karo sekretorius Henry Stimson, Robert Oppenheimer ir kiti mokslininkai bei kariškiai, įvykdę šį įsakymą. „Kadangi ieškinio senatis karo nusikaltimams negalioja, atsakomybė turėtų gulti ir ant dabartinės JAV vyriausybės pečių", savo pranešime spaudai rašė organizacija. Paul Tibbets, bombą numetusio lėktuvo „Enola Gay B-29" pilotas, būtų vienintelis gyvas kaltinamasis.

ARTIMIEJI RYTAI

RIYADH

Saudo Arabijos saugumo pajėgos nukovė tris ir suėmė dar du užpuolikus, kurie pirmadienį buvo įsiveržę į JAV konsulatą Jidda mieste. Saudo Arabijos televizijai šis pareigūnas sakė, kad du sulaikytieji yra sužeisti. Jis pridūrė, kad užpuolikai į konsulato pastatus pateko į jo vartus sviedę sprogmenis. Per susirėmimą su užpuolikais taip pat žuvo mažiausiai keturi Saudo Arabijos Nacionalinės gvardijos nariai, o dar keli buvo sužeisti, pranešė policija. Visi konsulate dirbantys amerikiečiai yra saugūs, nieko nepasigesta. Tačiau buvo sužeisti du konsulato darbuotojai, kurie nėra amerikiečiai.

Gali būti mezgamas R. Pakso pasekėjų voratinklis

Atkelta iš 1 psl.

potencialių rėmėjų sąrašai jau yra", rašo „Ekstra".

Potencialiais rėmėjų sąrašais publikacijoje vadinami parašų rinkimo lapai, kurių R. Pakso rėmėjai negrąžino Vyriausiajai rinkimų komisijai po to, kai jiems nepavyko sutelkti pakankamos paramos savo referendumo iniciatyvai.

Referendumo iniciatoriai teigia sunaikinę maždaug 200,000 piliečių parašus, nors įstatymas įpareigojo juos sugrąžinti VRK. Yra abejojančių, kad R. Pakso šalininkai tuos parašus išties sunaikino, o ne pasiliko kitiems savo tikslams.

R. Paksas šiemet pavasarį buvo per apkaltą pašalintas iš prezidento pareigų už šiurkščius Konstitucijos pažeidimus ir priesaikos sulaužymą.

Valdininkai ir romai sės derėtis

Atkelta iš 1 psl.

vadina savo namais", teigia Seimo kontrolierė.

Įsikišus R. Šalaševičiūtei, dar penktadienį sostinės valdininkai bei taboro gyventojai susėdo derėtis ir savivaldybės atstovai sutiko nelegalių statybų griovimo darbus sustabdyti iki antradienio.

Praėjusį ketvirtadienį Vilniaus savivaldybė nelegalius negyvenamus taboro statinius pradėjo griauti siekdama, kad narkotikų gamybos ir platinimo centru tapęs taboras nebesiplėstų.

Savivaldybės atstovai tikina planuojantys nugriauti visus nelegalius namus čigonų tabore, o jo gyventojus iškeldinti kitur. Drauge miesto valdžia žada vykdyti įvairias socialines programas, skirtas padėti iš skurdo išbristi nedarbu besiskundžiantiems romams.

Tačiau čigonai ne visada priima siūlomą pagalbą — savivaldybės siūlyta galimybe tvarkyti skverus, parkus, viešąsias miesto erdves bei dirbti kitus viešuosius darbus romai nepasinaudojo. Buvo planuota, kad mėnesinis viešuosius darbus atliekančiųjų atlyginimas sudarytų apie 400 litų.

„Jie nenori dirbti. Romams buvo pasiūlyta 50 darbo vietų, tačiau jie pareiškė nenorintys dirbti. Du lyg ir buvo sutikę, tačiau sutartu laiku į darbą neatėjo", praėjusią savaitę teigė Vilniaus savivaldybės Tvarkos palaikymo ir priežiūros skyriaus vedėjas Darius Šaluga.

M. Mažvydo biblioteka vėl atveria duris skaitytojams

Vilnius, gruodžio 6 d. (BNS) — Dėl remonto darbų keletą mėnesių buvusi uždaryta, Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka pirmadienį vėl atvers duris skaitytojams.

Lietuvos nacionalinei bibliotekai prašant, šių metų liepos mėnesį Vilniaus Gedimino technikos universiteto Statinių, konstrukcijų ir medžiagų mokslo laboratorija atliko pagrindinio pastato konstrukcijų tyrimą ir įvertinimą.

Remdamasi techninės būklės tyrimo aktu, Kultūros ministerijos sudaryta komisija pripažino bibliotekos pagrindinį pastatą (Gedimino pr. 51, Vilniuje) avariniu ir pasiūlė apriboti žmonių buvimą statinyje, kol avarinės būklės konstrukcijos bus pakankamai sustiprintos. Todėl pastato naudojimas buvo nutrauktas nuo rugpjūčio 11 dienos.

Kadangi biblioteka savo biudžete pinigų būtinam remontui neturėjo, buvo nedelsiant kreiptasi pagalbos į šalies Vyriausybę.

Vyriausybė atsižvelgė į bibliotekos administracijos prašymą ir skyrė 55,000 litų bibliotekos pagrindinio pastato konstrukcijų avarinės būklės pašalinimo projektui parengti.

Rekonstrukcijos metu buvo sustiprintos pirmojo aukšto mūrinės kolonos.

Nacionalinė M. Mažvydo biblioteka, be kita ko, yra svarbi kasdienio darbo ir studijų vieta daugeliui aukštųjų mokyklų studentų bei dėstytojų.

JAV LB Krašto valdybos Socialinių reikalų taryba

Ruošia: Aldona Šmulkštienė
2711 West 71 Street,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-476-2655; fax. 773-436-6906

„LIETUVOS NAŠLAIČIŲ GLOBOS" KOMITETAS

Pranešimas JAV LB XVII tarybos antrai sesijai 2004 m. rugsėjo 24–26 d. d.

JAV LB Socialinių reikalų taryba 2004 m. balandžio 30 d. posėdyje patvirtino tokią „Lietuvos Našlaičių globos" komiteto sudėtį. Komitetą sudaro: pirmininkas Juozas Polikaitis, vicepirmininkė Dana Bazienė, iždininkas Albinas Smolinskas, iždo sekretorė Angelė Katelytė–Lawler, našlaičių kartoteka – Silvija Aleksiūnienė, dokumentacija – Sigutė Užupis, Juozas Užupis, ryšininkė su rėmėjais Regina Jautokaitė, padėkos – Regina Smolinskienė, ryšininkės: Philadelphia skyrius– Jeanne S. Dorr, Washingtono skyrius – Teresė Landsbergienė, Omahos skyrius –Laima Antanėlienė, studentų našlaičių šalpa – Gražina Liautaud, korespondentė Aldona Šmulkštienė, nariai – Irena Kairytė, dr. Edmundas Ringus.

„Lietuvos Našlaičių globos" komitetas įsteigtas 1993 m. birželio mėnesį. Komitetas suorganizuotas ir veikia Amerikoje populiarios „foster-a-child" programos pavyzdžiu. Amerikoje ieškomi rėmėjai, kurie sutinka globoti našlaitį Lietuvoje, įsipareigodami mokėti 150 dolerių (ar daugiau) metams. Komitetas taip pat remia daug invalidų, našlaičių studentų. Turint daugiau lėšų, stengiamasi remti didėles, neturtingas šeimas. Taip pat yra siunčiami siuntiniai su suaukotais žmonių daiktais, drabužiais, batais ir pan. LNG komitetas neremia vaikų namų, nes juos išlaiko Lietuvos valdžia. Paskutiniu metu, jeigu atsiranda globėjas ir pakankamai lėšų, remiame didelių, tvarkingų šeimų vaikus. Jeigu vaikas yra našlaitis, tai jam yra lengviau gauti pašalpą. Didelių šeimų vaikai, kurie dažnai turi tiktai mamą ar tėvą, arba vienas iš tėvų yra ligonis ir negalintis dirbti, arba visai nedirbantis, nes negauna darbo, nėra remiami. Tokių šeimų gyvenimas yra labai sunkus. Tad stengiamės jiems padėti.

Lietuvos našlaitis arba jį globojantis asmuo gauna 12.50 dolerių per mėnesį. Studentai gauna vienkartinę metinę 250 dolerių stipendiją. Pinigai siunčiami į Lietuvą, įgaliotiniams, kurie tuos pinigus išdalina globojamiems našlaičiams vaikams. Šiuo metu yra šelpiama per 900 vaikų. Šiemet jau buvo pasiųstos 250 dolerių stipendijos trisdešimčiai studentų. Globojamų vaikų skaičius keičiasi, nes komitetas remia našlaičius tik iki 18 metų amžiaus, nebent rėmėjai pageidauja ir toliau juos remti. Pilnamečių vaikų vietą užima didelis skaičius vaikų laukiančių eilėje gauti pašalpą. Trims vaikams yra reguliariai, tris kartus per metus, siunčiami palikimo pinigai (Jono ir Idos Valauskių pomirtinis fondas).

Šiuo metu Lietuvoje turime šešis įgaliotinius: Gražina Landsbergienė, Kaimo vaikų fondas (Regina Švobienė), kun. A. Baniulis, kun. L. Dambrauskas, seselė Jūratė ir kun. R. Ramašauskas. Omahos skyrius, kuriam vadovauja Laima Antanėlienė, tris ar keturius kartus per metus siunčia neturtingoms, daugiavaikėms, šeimoms siuntinius su maistu, drabužiais, vitaminais ar kitais naudingais reikmenimis. Panašius siuntinius siunčia ir Washington skyrius, kuriam vadovauja Teresė Landsbergienė.

LNG komitetas artimai bendrauja su Lietuvos dukterų draugija. Be vienkartinių ar nuolatinių šalpos aukų, yra įsteigti devyni asmeniniai fondai, kuriuos administruoja „Lietuvos Našlaičių globos" komitetas.

1. Kazio ir Genovaitės Trečiokų fondas – 100,000 dol.
2. Onos ir Jono Motiejūnų fondas – 70,000dol.
3. Prel. dr. Juozo Prunskio fondas I – 10,000 dol.
4. Prel. dr. Juozo Prunskio fondas II – 15,000 dol.
5. Prano Stanelio fondas – 10,000 dol.
6. Jono ir Idos Valauskių pomirtinis fondas – 8,000 dol.
7. Almos fondas – 35,000 dol.
8. Dr. Aldonos K. Rugis fondas – 11,000 dol.

(Suma įnešta į Lietuvių fondą)

9. Vandos Prunskienės pomirtinis palikimas – 664,851 dol.

Sumos yra gausios, tačiau visi šie fondai turi labai konkrečius nurodymus ir reikalavimus. Iš tų fondų bendrai našlaičių globai paramos beveik negauname. Konkrečiai, šie fondai yra paskirti šiems tikslams:

Pagal sudarytojų valią, pirmųjų trijų fondų pagrindinė suma nėra liečiama. Našlaičių šalpai galime naudoti tikai pelnytus nuošimčius.

Prel. dr. Juozo Prunskio II fondo pagrindinė suma neliečiama. Nuošimčiai turi būti naudojami tremtinių vaikų–studentų stipendijoms, kurie mokosi Lietuvoje.

Prano Stanelio fondo pagrindinio kapitalo negalime naudoti. Nuošimčiai turi būti naudojami paremti Švėkšnos vaikams, seneliams ir studentams.

Jono ir Inos Valauskių pomirtinis fondas yra paliktas trims išvardintiems našlaičiams. „Lietuvos Našlaičių globos" komitetas tą fondą pagal nurodymus vykdo ir administruoja.

Almos fondas buvo įkurtas 1998 m. vasario mėnesio pradžioje. Šio fondo pinigai yra skiriami Lietuvos neturtingiems vaikams, našlaičiams, kurie mokosi kaimo mokyklose. Šio fondo pinigus skirsto Almos fondas – Alma Adamkienė Lietuvoje.

Dr. Aldonos Rugis fondas buvo įsteigtas Lietuvių fondo sudėtyje. Dr. Aldona Rugis įnešė 11,000 dol. į Lietuvių fondo pagrindinį neliečiamą kapitalą 2000 m. gruodžio 31 d. Ši suma gali būti padidinama. Lietuvių fondas investuoja gautą įnašą, išmoka kasmet šio įnašo realizuoto pelno sumą „Lietuvos Našlaičių globo"s komitetui (Lithuanian Orphan Care), veikiančio JAV LB Socialinių reikalų tarybos ribose. Socialinių raikalų taryba praneša Lietuvių fondui stipendijas gavusių studentų vardus, pavardes bei jiems duotas sumas.

Paskutinis, Vandos Prunskienės pomirtinis palikimas, yra skirtas specialiam projektui, kuris turi būti įgyvendintas ir naudingas Lietuvos vaikams. Šis palikimas buvo pervestas „Lietuvos Našlaičių globos" komitetui 2003 metų gale, tad jo įgyvendinimo procesas yra tiktai pradinėje stadijoje.

„Lietuvos našlaičių globos" komitetas dėkoja visiems aukotojams, rėmėjams, globėjams ir savanoriams, kurie dirba ir aukojasi, norėdami padėti Lietuvos našlaičiams.

Juozas Polikaitis
Pirmininkas

Išgyvenusiai ilgą amžių Viešpaties įstatymų šviesoje

A † A

dantų gydytojai
PETRONĖLEI BORUTAITEI STARKIENEI

po ilgos ligos mirus, jos dukrai JŪRATEI, sūnui JONUI su šeimomis ir mylimiems anūkams bei proanūkams, reiškiame nuoširdžią užuojautą ir prisimename maldose.

Dantų gydytojų sąjunga Čikagoje

Pagerbdami a.a. Klemenso Žukausko atminimą, „Margučiui II" aukojo:

$75 UOP LLC per Roger M. Elliot, Des Plaines,IL
$50 Alfredas ir Vida Blyskis, Oak Lawn, IL; Feliksas ir Jonė Bobinas, Berwyn, IL; Don Brandonisio (Liths Club Old Timers), Homer Glen, IL; Mindaugas ir Lydia Griauzdė, Riverside, IL; Vincas Lukas, Evergreen Park, IL; Ričardas ir Virginia Mačiulis, Palos Park, IL; Rimvydas Miliūnas, Downers Grove, IL; Arvydas ir Audronė Vanagūnas, Oak Park, IL.
$40 Gintaras ir Dianne Bobinas, Hoffman Estates, IL.
$35 Liudas ir Dalia Stankaitis, Chicago, IL.
$30 Marius ir Regina Viržintas, Indian Head Park, IL; Alberto ir Laima Glavinskas, Willowbrook, IL.
$25 Mėta Gabalis, Justice, IL; Linas ir Dalia Gylys, Lemont, IL; Kęstutis ir Dalia Ječius, Villa Park, IL; Algis ir Jūratė Maurukas, Lemont, IL; Vaclovas ir Margarita Momkus, Chicago, IL; Gary A. Peterson, Naperville, IL; Klaudijus ir Birutė Pumputis, Lockport, IL; Laima Satkūnienė, La Grange Highlands, IL; Klemensas ir Anelė Žukauskas, River Forest, IL.
$20 B. ir M. Bikulčius, Cicero, IL; Vytas ir Jolita Narutis, Riverside, IL; Regina Sabaliūnas, Lemont, IL.
$15 Kęstutis ir Rūta Sušinskas, Lemont, IL.
$10 Romas Kartančius, N. Riverside, IL; Vytautas Radžius, Chicago, IL; Lialė Sodeika, Cicero, IL; James ir Debra Southworth, Naperville, IL.

A.a. Klemenso Žukausko našlei, sūnums su šeimomis bei artimiesiems „Margutis II" radijo laidų darbuotojai reiškia širdingiausią užuojautą.

Ypatinga padėka priklauso Vladui ir Julytei Žukauskams ir šeimai, kurie prisiminė „Margutį II" ir vietoj gėlių pageidavo aukas skirti jo paramai. Labai ačiū visiems, kurie savo aukas paskyrė „Margučiui II".

NUO TILŽĖS AKTO IKI POTSDAMO SANDĖRIO

VYTAUTAS ŠILAS

Atkelta iš 3 psl.

Ji visas teritorijas, kurias Vokietija buvo užgrobusi po 1937 m. gruodžio 31 dienos, pripažino buvusiems tų žemių šeimininkams (taigi, ir Klaipėdos kraštą — Lietuvai), o buvusius Rytprūsius padalino tarp Lenkijos (2/3) ir Sovietų Sąjungos (1/3). Pastarajai — laikinam valdymui. 1945 m. rugsėjo mėnesį Karaliaučiaus krašte buvo įkurta Ypatingoji Kenigsbergo karinė apygarda. Čia tuomet bazavosi apie 300,000 kariškių. Atsirado apie 20,000 pirmųjų kolonistų iš Rusijos. Vietos gyventojų buvo likę apie 160,000.

Baigiantis 1945—1946 m. žiemai, iš Maskvos į Vilnių atėjo naujas pasiūlymas rengtis Karaliaučiaus srities prijungimui prie sovietinės Lietuvos. Pirmojo LKP(b) sekretoriaus A. Sniečkaus aplinkoje kilo panika: „Lietuvai gresia Karaliaučiaus prijungimas". Atmesti Kremliaus siūlymą nebuvo paprasta. Išsisukti nuo Karaliaučiaus „Lietuvos šeimininkui" A. Sniečkui padėjo VKP(b) CK Lietuvos biuro pirmininkas Michail Suslov. Ir taip, SSRS Aukščiausiosios Tarybos prezidiumo 1946 m. balandžio 7 d. įsaku, visas Karaliaučiaus kraštas buvo perduotas administruoti SSRS Rusijos Federacijos sąjunginei respublikai, o kitu, liepos 4 d. įsaku pervadintas Kaliningrado sritimi. Senieji baltiškieji, taip pat ir nacių įvestieji, žemės ir vandenų vardai iki 1950 metų buvo pakeisti naujais — sovietiniais vardais. Pervadintą svetimą žemę iš Smolensko, Voronežo, Oriolo, Kirovo, Briansko sričių užplūdo naujieji kolonistai...

Potsdamo konferencijos sprendimą perduoti rusams administruoti Karaliaučiaus kraštą, kaip smerktiną ir taisytiną faktą, sandėrį įvertino 1946 m. lapkričio 6 d. atsikūrusi Mažosios Lietuvos Taryba. Remdamasis Tilžės Aktu, ji su Mažosios Lietuvos Deklaracija kreipėsi į pasaulio demokratines valstybes, prašydama „padėti lietuvių tautai išsivaduoti iš Rytų okupanto jungo" ir „Mažosios Lietuvos plotą nuo Aistmarių ties Rudkalniu (vok. Brunsberg) iki Šventainių ties Suvalkais sujungti su išlaisvintąja Lietuva". Tuomet „didžiosios demokratinės" valstybės neišgirdo senųjų Mažosios Lietuvos gyventojų palikuonių balso. Kadangi Tilžės Aktas savo testamentinės galios nėra praradęs, priminkime apie jį Europos Sąjungai, Amerikai, patys sau ir, žinoma, Rusijai, kad, karo grobiu tapęs, Karaliaučiaus kraštas negali būti įteisintas, kaip užkariautojui priklausanti nuosavybė.

Remkite ir platinkite katalikišką spaudą
DRAUGAS
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

GRUODŽIO 19 D., 1 V.P.P. Čikagos lietuviai kviečiami į tradicines Ateitininkų Kūčias Jaunimo centre. Registruotis pas Oną Daugirdienę tel. 630-325-3277, arba e-paštu: odaugirdas@hotmail.com.

GENOVAITĖ BIGENYTĖ, žinoma solistė, dalyvaus Pal. Jurgio Matulaičio misijos choro kalėdiniame koncerte, kuris įvyks gruodžio 12 d., sekmadienį, 1:30 v.p.p. Po pamaldų 12 val. bus pietūs, o po pietų koncertas. Bilietai pietums ir koncertui gaunami sekmadieniais bažnyčios vestibiulyje arba užsakomi pas Romą Stropų, tel. 815-836-1845. Visi kviečiami dalyvauti koncerte ir parsinešti namo lietuvišką kalėdinę nuotaiką.

LIETUVIŲ VERSLO TARYBA kviečia narius, jų šeimas bei visuomenę į Kalėdų vakaronę, penktadienį, gruodžio 10 d., 7:30 v.v. Pasaulio lietuvių centro Bočių menėje. Jūsų laukia gardus maistas, linksma muzika ir smagus pabendravimas su bičiuliais ir bendraminčiais. Veiks baras. Per trumpą programą skaitytojai turės progą išgirsti vėliausias žinias apie Lietuvos ekonomiką. Dėl informacijos ir vietų rezervacijos skambinkite Indrei Biskis, tel. 312-337-6293, arba rašykite e-paštu: indrele@voyager.net.

DARIAUS POLIKAIČIO vaikų choras „Vyturys" dalyvaus Pal. Jurgio Matulaičio misijos choro kalėdiniame koncerte, įvyksiančiame gruodžio 12 d., sekmadienį, 1:30 v.p.p. misijos bažnyčioje. Tuojau po pamaldų bus pietūs, o po to koncertas. Bilietus pietums ir koncertui galima įsigyti bažnyčios vestibiulyje prieš pamaldas ir po pamaldų bei užsisakyti pas Romą Stropų tel. 815-836-1845.

ČIKAGOS JAUNIMO CENTRO Čiurlionio galerijoje atidaroma nauja paroda „Kalėdų puota". Tautodailininkė iš Lietuvos Agnietė Sigutė Selevičienė demonstruos savo sukurtas lėles. Visus kviečiame pasižiūrėti lėlių kalėdinės puotos bei susitikti su jų autore Agniete Sigute Selevičiene. Parodos atidarymas gruodžio 10 d., 7:30 v.v.

VISUS KVIEČIAME gruodžio 19 d., sekmadienį, 12:30 v.p.p. į Pasaulio lietuvių centro didžiąją salę, kurioje vyks kalėdinis pabendravimas, kur galėsite pasivaišinti skaniais Kūčių valgiais. Norintiems užsisakyti stalus, skambinti Aldonai Palekienei, tel. 708-448-7436.

GRUODŽIO 11 D., 1 V.P.P. Melrose Parko Lietuvos dukterų skyrius ruošia tradicinį prieškalėdinį baliuką Melrose Parko City Hall&Community Center (1000 N. 25th Ave., Melrose Park). Bus skanūs pietūs, loterija ir puiki DJ muzika. Užsisakyti vietas galima, paskambinus tel.: Onutei Rakauskienei 708-345-0473, Elytei Vaicekauskienei 815-729-0391, Juditai Junkerytei Mauersberger 708-344-2384.

TRADICINĖS SKAUTŲ KŪČIOS įvyks penktadienį, gruodžio 10 d., Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Vietos ribotos. Daugiau informacijos tel. 708-352-2664, Gintaras Aukštuolis.

ŠAUKIAMAS VASARIO 16-OSIOS gimnazijos buvusių mokinių suėjimas, kuris įvyks 2005 m., vasario 24 d., Lietuvių klube, Lithuanian Hall, 4880 46th Ave. North Saint Petersburg, FL 33714, tel. 727-525-5924. Planuojamas susipažinimo vakaras, iškilminga vakarienė ir šokiai. Dėl dalyvavimo prašome pranešti Valei Majauskaitei Weinhoefer, 8421 29th Street East, Parish, FL 34219, tel. 941-776-3634, arba Vytautui Biretai, 199 Sylvan Ave., Toronto, ON. M1E 1A4, Canada, tel. 416-261-4312, el-paštas: vbireta@rogers.com.

LIETUVIŲ FRONTO BIČIULIŲ rinkimų į naują tarybą komisija, susidedanti iš dr. Petro Rasučio, Julijos Smilgienės ir Aldonos Šmulkštienės, kreipiasi į LF bičiulius, kviesdama siūlyti kandidatus į LFB Tarybą iki š.m. gruodžio 20 d., gavus kandidato sutikimą. Kandidatų sutikimus siųsti LFB rinkimų komisijos pirmininkui dr. Petrui Rasučiui: 3808 W. 66th Str., Chicago, IL 60629. Taip pat prašo visus LF bičiulius siųsti kuo skubiau rinkimų komisijai savo adresus ir telefonus.

BALZEKO LIETUVIŲ KULTŪROS muziejus gruodžio 19 d., sekmadienį, kviečia į „Metų žmogaus" pokylį. Šių metų žmogumi išrinktas ambasadorius Vygaudas Ušackas. Registruotis telefonu 773-582-6500.

GRUODŽIO 19 D., 1 val. popiet, Vytauto Didžiojo šaulių namuose, 2417 West 43rd. Str., šauliai ruošia tradicines kūčias. Kviečiame visus, taip pat jaunas šeimas su vaikučiais. Daugiau informacijos teikiama telefonais: 773-434-3713 arba 773-582-1076.

KUN. ALDONAS GUDAITIS, SJ, Lietuvos jėzuitų provincijolas, ir kun. Antanas Saulaitis, SJ, šio krašto jėzuitų vyresnysis, gruodžio 12 d., 1 val. popiet, aukos šv.Mišias Beverly Shores, IN, Šv. Onos bažnyčioje. Jie taip pat vadovaus prieškalėdiniam susitelkimui ir klausys išpažinčių. Visi kviečiami.

KAIP IR KITAIS METAIS, šių Kalėdų bei Naujųjų metų proga, kviečiame sveikinti artimuosius, pažįstamus, gimines per „Draugą". Siųskite savo sveikinimo tekstą ir 20 dol. čekį. Mielai paskelbsime prieš Kalėdas, kad tie, kuriuos sveikinate, galėtų laiku perskaityti ir pasidžiaugti Jūsų linkėjimais. Laiškus adresuokite ne redakcijai, bet „Draugo" administracijai.

GRUODŽIO 12 D., SEKMADIENĮ, po Mišių visi kviečiami į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos salę pasivaišinti mieliniais blynais su namuose virta obuolių koše. Šios parapijos šeimininkės jau tvirtai įsirikiavusios į „geriausių mielinių blynų kepėjų" gretas, tad niekas, atvykęs jų kulinarinio meno šedevrų paragauti, neapsivils. Na, o pelnas skiriamas parapijos paramai.

GRUODŽIO 8 D., TREČIADIENĮ, Švenčiausios Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo šventė, privaloma visiems katalikams.

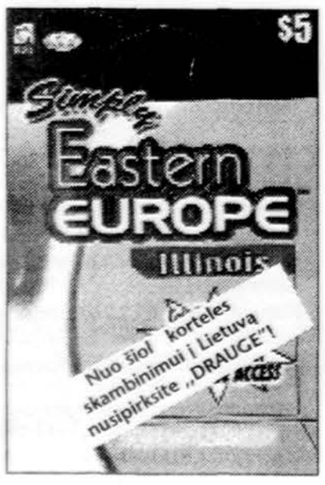

Nepriklausomos Lietuvos kariuomenės 86-osios metinės

Okupantai visuomet jautė mūsų patriotizmą.

Lietuvos valstybės nepriklausomybė tampriai susijusi su jos saugumu. Todėl nuo pat pirmųjų mūsų valstybės atkūrimo 1918 m. vasario 16-osios ir 1991 m. kovo 11-osios dienų reikėjo skubiai sukurti ir suburti naujas Lietuvos karines pajėgas, galėsiančias užtikrinti Nepriklausomos Lietuvos Respublikos sienų saugumą, jų įtvirtinimą ir neliečiamumą. Mūsų mažoji valstybė, būdama geografiniame Europos centre — ant visų didžiųjų Europos valstybių kelių, per daugelį šimtmečių turėjo patirti įvairių šalių kariūnų okupacinius režimus: ir kryžiuočių, ir prancūzų, ir švedų, ir lenkų, ir rusų, ir vokiečių, ir vėl rusų. Pastarieji mūsų Tėvynėje užsibūdavo ilgiausiai — „pamiršdavo" išeiti. Rusijos imperatorių ir carų laikais nuo Petro pirmojo laikų iki pat 1914 metų lietuviams teko kęsti rusiškuosius okupantus, — vos ne pusantro šimto metų. Po to nuo 1940 iki 1993 metų raudonoji kariuomenė tęsė okupaciją nuo II pasaulinio karo pradžios. Okupantai buvo mūsų kraštui labai griežti ir sunaikino mūsų visas tautines karines pajėgas. Tiesa, į savo karines pajėgas prievartos keliu imdavo ir lietuviukus, tačiau jie būdavo išsiunčiami toli nuo tėvynės, neleisdavo jų daugiau būti viename dalinyje, buvo uždrausta lietuviams mokytis skraidymo meno ir būti kariniais lakūnais, povandeninių laivų kapitonais iki pat 1960 metų: okupantai jau nuo seno žinojo mūsų tautinį priešiškumą ir nepakantumą okupantams — nepasitikėjo lietuviais. Įsivaizduokite, kad net į kosmonautų būrį paimtas puikus lakūnas — bandytojas pulkininkas Rimas Stankevičius, ilgus metus buvo priverstas dėl nepasitikėjimo laukti kosminio skrydžio. Kosmonautams, kaip ir baleto šokėjams, — metai — karjerą žudantis faktorius. Ilgesnis užsibuvimas kosmonautų būryje ir nepatekimas į kosminio laivo skrydį — žeminantis dalykas. Jam, kaip talentingam lakūnui ir kosmonautui sovietinė karinė — kosminių skrydžių vadovybė buvo patikėjusi pasitikti iš kosmoso grįžtantį, žmogaus nepilotuojamą kosminį laivą, prie jo prisigretinti ir, radiobangoms valdant, nutupdyti Raseinių kosmodrome. Tai buvo pirmas toks bandymas ir jį lietuvis talentingai ir meistriškai atliko. Jam, po tokio sudėtingo skrydžio sėkmingo įvykdymo, buvo pažadėtas skrydis į kosmosą sekančiu sovietiniu kosminiu laivu. Mūsų tautietis buvo vienas gabiausių ir geriausių kosmonautų tarpe. Jis buvo puikus ir išradingas lakūnas, o taip pat nuostabus skrajūnas, dalyvavęs pirmojoje parodomojoje aukščiausio pilotažo bandytojų ir sovietinės karinės technikos demonstruotojų užsienio parodose. Jis dalyvavo Italijos parodomuosiuose eskadros skraidymuose. Atskrido dalyvauti sovietinės karinės skraidymo technikos parodomiesiems skrydžiams į Prancūziją. Ir niekas šiandieną nežino, kodėl šis nuostabus ir talentingas mūsų tautos sūnus Rimas Stankevičius, dalyvaudamas Tarptautinėje karinės aviacijos mugėje ir skrisdamas vienu geriausių sovietiniu „Migu", lyg neapskaičiavęs mirties kilpos aukščio ir trajektorijos, ką visuomet nepriekaištingai atlikinėjo šimtus kartų, Prancūzijos padangėje — garsiausioje pasaulinės karinės skraidymo technikos parodoje, atlikdamas sudėtingiausias skraidymo figūras, žuvo, susmigęs svetimon žemėn. Tarp daugelio neišaiškintų žūties versijų yra ir tokia: lietuvių sakalui buvo per sunku kentėti ir vis būti atsarginiu, specialiai sendinamu kosmonautu, vis kęsti ir kęsti apgaulingus sovietinės karinės — kosminės vadovybės pažadus ir savarankiško kosminio skrydžio atidėliojimus, — skausmingai jausti žeminantį nepasitikėjimą. Manoma, kad tokį kėršto kelią nepatikliesiems okupantams pasirinko mūsų talentingasis sakalas, išdidusis leituvis, kosmonautų būrio narys Rimas Stankevičius. Nežinia, kiek dar žuvo mūsų tautiečių, protestavusių prieš sovietinės karinės vadovybės sauvales ir patyčias. Tačiau tokių buvo nemažai. Ir todėl nenuostabu, kad, Lietuvai susigrąžinus Nepriklausomybę 1990 metais, nemažai lietuvių kariūnų, tarnavusių sovietiniuose kariniuose daliniuose, su džiaugsmu sugrįžo tėvynėn ir savanoriškai stojo tarnauti į naujai atkuriamas Nepriklausomos Lietuvos karines pajėgas. Dėka to, buvo gana greitai suformuotos, gerai parengtos Lietuvos kariuomenės pajėgos, pasienio apsaugos tarnybos, galėjusios apsaugoti naujai atkurtą Nepriklausomą Lietuvos Respubliką.

Kariuomenės šventės minėjime lapkričio 21 d., pagerbiant kritusius už Lietuvos laisvę karius, buvo padėtos gėlės prie Laisvės kovų paminklo Jaunimo centro sodelyje. Iš k.: LDK Birutės draugijos narė Ona Gradinskienė, LŠS išeivijoje vadas Mykolas Abarius ir LDK Birutės draugijos narė Jūratė Variakojienė.

Kariuomenės šventės minėjime lapkričio 21 d. Šaulių namuose, Čikagoje. Iš kairės: LDK Birutės draugijos narė Ona Gradinskienė, LDK Birutės draugijos vicepirmininkė Gražina Musteikienė, LKS Ramovės Čikagos skyriaus pirm. Juozas Mikulis, Vytauto Didžiojo rinktinės vado pareigas einantis Juozas Bagdžius, LR gynybos atašė JAV ir Kanadai plk. Romualdas Petkevičius, LR generalinis konsulas Čikagoje Arvydas Daunoravičius, LŠS išeivijoje vadas Mykolas Abarius, LR garbės konsulas Vaclovas Kleiza ir LDK Birutės draugijos narė Jūratė Variakojienė.

J. Variakojo nuotraukos.

Šiandieną Lietuvos valstybėje ir lietuvių išeivijos kolonijoje buvo pažymėta mūsų kariuomenės atkūrimo 86-osios metinės. Čikagos Ramovės ir Išeivijos lietuvių šaulių sąjungos iniciatyva Šaulių namuose, Jaunimo centro šventos Marijos koplyčioje įvyko labai gražūs ir prasmingi minėjimo renginiai. Malonu pažymėti, kad į renginį atvyko Lietuvos Respublikos karinis atašė Jungtinėse Valstijose ir prie NATO pulkininkas Romualdas Stankevičius, Lietuvos generalinis konsulas Čikagoje Arvydas Daunoravičius su žmona ir dukrele, Lietuvos garbės konsulas Vaclovas Kleiza su žmona, — visi jie suteikė šventei išdidumo ir garbumo.

Po šventų Mišių Jaunimo centro koplytėlėje, kur su visomis vėliavomis ir regalijomis dalyvavo vis žvalūs išeivijos šauliai, šventės programa tęsėsi prie paminklo Žuvusiems už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Čia buvo uždegta šlovės ugnis ir padėtos gėlės, tylos minute pagerbti Lietuvos didvyriai, paaukojusieji savo brangiausią turtą — gyvybes už mūsų visų laisvę ir nepriklausomybę.

Čikagos šaulių namuose vyko gražus minėjimas. Buvo miela išklausyti Lietuvos generalinio konsulo Čikagoje Arvydo Daunoravičiaus pranešimo apie Lietuvos karinių pajėgų pradžią, jų formavimą 1918 metais ir dabartinės kariuomenės atgimimą.

— Šiandieną Lietuva jau Europos Sąjungos ir NATO narė: ir tai užtikrina mūsų mažosios šalies sienų saugumą, — pasakojo garbus svečias. — Noriu išreikšti viltį, kad nuo dabarties Lietuva niekuomet nebeliks viena, gindama savas sienas nuo priešų.

Labai miela buvo susipažinti ir išklausyti jauną Lietuvos kariuomenės oro pajėgų pulkininką, šiandieną dirbantį labai atsakingose pareigose tarpininkaujant Lietuvos-NATO ir JAV kariniame bendradarbiavime, Romualdą Stankevičių:

— Mūsų karinės pajėgos, lyginant su ankstesniųjų laikų kariuomenėmis, skiriasi pirmiausiai kokybe ir labai gera tarptautinio lygio, NATO standartus atitinkančia, ginkluote: turime ir Stingerių — geriausių priešlėktuvinių raketų, ir puikių lėktuvų, laivų, turime ir moderniausių prieštankinių ginklų, tačiau svarbiausia — turime labai gerai parengtus karius, karininkus, kurie gerai valdo naujausią techniką ir humaniškai dalyvauja visuose kariniuose regionuose, kovojant su terorizmu. Šiandieną mes įgijome tarptautinį pripažinimą ir pagarbą NATO karinėje vadovybėje. O tai didžiausias garantas mūsų tėvynės sienų neliečiamumui. Mes — Lietuvos sūnūs — Lietuvos kariuomenė džiaugiamės, kad mus gerbia ir myli visa tauta, net 70 procentų tautiečių pritaria mūsų tarptautinei politikai ir mūsų dalyvavimui tarptautiniuose prieš terorą nukreiptuose kariniuose veiksmuose.

Lietuvos Generalinis konsulas Vaclovas Kleiza pasveikino visus lietuvius — šventinio minėjimo dalyvius ir pasidžiaugė Nepriklausomos Lietuvos saugumu ir atsiveriančiomis naujomis ir didelėmis galimybėmis. Pasaulio lietuvių bendruomenės vardu visus susirinkusius pasveikino Aušrelė Sakalaitė, kurios tėvelis Juozas Sakalas buvo prieškarinės Lietuvos kariuomenės karininku — kapitonu.

Įdomiai, gal kiek ir humoristiškai, nuskambėjo prieškarinės Lietuvos kariuomenės veterano Algio Regio pasakojimas apie karinius nuotykius ir atsiradimą bei pasilikimą Amerikoje.

Visus minėjimo dalyvius gražiomis, kariuomenei skirtomis ir karių atliekamomis melodijomis linksmino Algimanto Barniškio muzika ir dainos. O šaulių klubo šeimininkės šaulės ir ramovietės Zita Bakčiuvienė ir Aldona Balčiūnienė visus pavaišino labai skaniu maistu ir pagal lietuviškus receptus pagamintais pyragais bei kavute.

Visiems šventės organizatoriams ir pagalbininkams, labai daug prisidėjusiems prie organizavimo, padėkojo puikus vedantysis ir pagrindinis veikėjas ramovietis Juozas Mikulis.

Algirdas J. Vitkauskas
„Draugo" korespondentas

„Draugo" dienraščio tarybos direktorių nutarimas

Paskutiniame „Draugo" direktorių tarybos posėdyje, kuris įvyko spalio 13 d., peržiūrėjus administratoriaus Valentino Krumplio metinę apyskaitą, po ilgesnių diskusijų, buvo nutarta pakelti dienraščio prenumeratą. „Draugo" prenumerata nebuvo pakelta nuo 1998 m. Nuo to laiko ypač pabrango pašto paslaugos, popierius, elektra, algos ir įvairūs patarnavimai.

„Draugo" dienraščio prenumerata nuo 2005 m. sausio 1 d. bus:

* JAV metams – 120 dol.; pusei metų 65 dol.; šeštadienio laida 70 dol.

* Į Kanadą ir kitur metams 135 dol.; pusei metų 70 dol.

„Draugas" visada buvo kitokio pobūdžio laikraštis. Veikė idealistiniais, savanoriškais principais – ne pelno siekdamas ar asmeninės naudos. „Draugas" atšventęs 95 metų sukaktį sieks ir toliau išlikti tautiniai gyvas ir jungti lietuvišką išeiviją.

„Draugo" info.

SKELBIMAS

•**PIGIAUSIA — NE PATIKIMIAUSIA!** Kortelės dažnai nesuveikia. Paskutinės minutės nutrupa. O kaip su bendrovėmis, kurių centrinės net ne JAV ir siūlo „ypatingus įkainius"? Dažniausiai tai prastas internetinio tipo, o ne telefoninis ryšys. Protingas vartotojas renkasi amerikiečių firmą (įst. 1993 m.) LITCOM. Į Lietuvą iš namų ar mobilaus telefono TIK 11,9 ct., o JAV — 4,9 ct. Jokių mėnesinių mokesčių, jokių papildomų kodų. Išklotinę gaunate su savo vietine sąskaita. Registruokitės lietuviškai 708-386-0556. Taupykite šiandien su LITCOM! Dėmesio! Įkainis galioja tik naujiems klientams!